Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 98 (8338). 23 май, 1984 йил ЧОРШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

БУГУН ТОШКЕНТДА ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ VIII ХАЛҚАРО КИНО ФЕСТИВАЛИ ОЧИЛАДИ

К. У. ЧЕРНЕНКО Г. - Д. ГЕНШЕР БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

22 майда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко визит билан Совет Иттифоқига келган ГФР федерал канцлерининг ўринбосари, федерал ташқи ишлар министри Г.-Д. Геншерни қабул қилди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советн Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико қатнашди.

Суҳбат чоғида К. У. Черненко СССРнинг тинчликни таъминлашга, қуролланиш пойгасини жиловлашга, ядровий фалокатнинг олдини олишга қаратилган йўли ўзгармаслигини таъкидлади. У айниқса Ғарбий Европада, шу жумладан ГФР территориясида Американинг биринчи зарба урадиган янги ракеталари пайдо бўлганидан кейин уруш хавфи жиддий равишда ортганига эътиборни қаратди. Шу муносабат билан, башарти АҚШ ва НАТО ядро уруши хавфини кучайтираверадиган бўлса, Совет Иттифоқи ва унинг иттифоқчилари шунга муносиб тарзда жавоб чораларини муттасил амалга оширадилар, деб таъкидланди. Улар ўзларидан ҳарбий устунлик бўлишига йўл қўймайдилар. Бироқ, ҳарбий қаршима-қаршиликни кучайтириш — биз танлаб олган йўл эмас. СССР тенглик ва баббаравар хавфсизлик принципига мувофиқ равишда ядро қуролини тубдан чеклаш ва қисқартириш тарафдоридир.

Г.-Д. Геншер ядро қуроллари хусусидаги музокараларни янгидан бошлашга даъват этиб, НАТОнинг Ғарбий Европада Америка ракеталари жойлаштирилиши масаласи хусусидаги маълум позициясини такрорлади, мана шу позиция Женевадаги музокараларнинг барбод бўлишига олиб келганлиги маълум.

Бунга жавобан Совет томони Америка ракеталарининг жойлаштирилиши музокаралар учун тўсиқ вужудга келтирганини ва мана шу тўсиқлар сақланиб қолган шароитда музокараларни янгидан бошлашга қилинадиган даъватларни жиддий даъватлар, деб қабул қилиб бўлмаслигини айтди. Америка ракеталарини чиқартириб юбориш гўё Совет Иттифоқига қандайдир совға бўлади, деб ҳисоблаш калтабинликдир. Бу ракеталарни чиқартириб юбориш ҳамманинг, шу жумладан АҚШнинг ва албатта, Ғарбий Европанинг ҳам манфаатларига мос бўлиб тушур эди. Американинг ракеталари олиб чиқиб кетилган тақдирда СССР ҳам ўзининг жавоб чораларини бекор қилур эди. Ядро қуролларини қисқартириш тўғрисидаги музокараларга йўл очилган бўлур эди.

Совет Иттифоқи, деди К. У. Черненко,— халқаро вазиятни соғломлаштириш, ядро уруши хавфини тугатиш юзасидан олисни кўзловчи таклифлар комплексини ўртага қўйди. Аммо Вашингтондагилар гўё бу таклифлар йўқдек иш тутмоқдалар ва ҳатто жамоатчиликни гўё АҚШ мулоқот тарафдори, аммо ҳамма нарса русларнинг истамаслигига бориб тақалмоқда, деб ишонтиришга уринмоқдалар. Аслида эса ҳамма иш бунинг аксича бўлиб турибди.

Айни Совет Иттифоқи мазмундор мулоқот тарафдори бўлиб майдонга чиқмоқда, амалий аҳдномаларга эришишга қаратилган аниқ-равшан таклифларни ўртага қўймоқда. Совет таклифлари АҚШ ҳукуматига маълум. СССР Қўшма Штатларга, жумладан, космоснинг ҳарбийлаштирилишига йўл қўймаслик тўғрисида музокара бошлашни, ядро қуроли синовларини тўла ва ёппасига таъқиқлаш ҳақидаги музокараларни Англия иштирокида янгидан бошлашни таклиф қилмоқда. Биз АҚШни ер ости ядро портлатишларини чеклаш тўғрисидаги 1974 йилги ва 1976 йилги Совет-Америка шартномаларини, ниҳоят, кучга киритишга чақирдик. Совет Иттифоқи ядро қуролларини ўзаро кўпайтирмаслик тўғрисидаги масалани ҳам қатъият билан қўймоқда.

Мана шу таклифларнинг ҳаммасига Америка томони муттасил салбий жавоб қайтармоқда. Бошқача қилиб айтганда, Вашингтондагилар бир битимга келишдан манфаатдор эмас. У ердагилар мулоқотнинг фойдали эканлиги тўғрисида умумий тарздагина мулоҳаза юритиш билан чекланиб, ундан нари ўтмаяптилар.

К. У. Черненко Совет Иттифоқининг ядровий давлатлар ўз ўрталаридаги муносабатлардан ядро урушининг олдини олиш манфаатларини кўзлаб келишиб олинган муайян феъл-атвор нормаларига амал қилишлари тўғрисидаги таклифига, шунингдек СССР ва унинг иттифоқчиларининг Европадаги ва дунёдаги вазиятни тубдан соғломлаштиришга, давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлашга қаратилган бошқа катта ташаббусларига суҳбатдошининг эътиборини тортди.

Г.-Д. Геншер камроқ миқдордаги қурол бўлган ҳарбий мувозанат тарафдори эканини умумий тарзда айтиб ўтди. У ГФР ҳукуматининг Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан турли соҳалардаги икки томонлама ҳамкорликни давом эттириш ва ривожлантиришдан манфаатдор эканини айтди.

К. У. Черненко Москва шартномаси ва бу шартнома тузилганидан кейин Совет-Ғарбий Германия алоқалари ва ҳамкорлиги актив ривожланганлиги СССР ва ГФР халқларининг тинчликка ҳамда кескинликни юмшатишга бўлган ўзаро ва табиий эҳтиёжини акс эттирди, деб таъкидлади. Буни қадрламоқ керак. Совет Иттифоқи иккала мамлакат ўртасида нормал ва яхши муносабатлар бўлишининг тарафдоридир. Биз шу муносабатларни давом эттириш учун иккала томоннинг холис нияти бўлиши, бир-бирининг хавфсизлиги манфаатлари муносиб равишда ҳурмат қилиниши, қитъадаги ядровий қаршима-қарши туришнинг ҳозирги хатарли кескинлашувини бартараф қилиш учун иккала томон куч-ғайрат сарфлаши кераклигига асосланиб иш тутамиз.

Суҳбатда: Совет томонидан КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров ва СССРнинг ГФРдаги элчиси В. С. Семенов, Ғарбий Германия томонидан —ГФР ташқи ишлар министрлигининг бош секретари А. Майер—Ландрут, ГФРнинг СССРдаги элчиси Х.-Й. Кастль, ГФР ташқи ишлар министрлиги сиёсий департаменти бошлиғининг ўринбосари Г. Браунмюль ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ РУҲИ БАРҚАРОР

Тинчлик, дўстлик ва қардошлик шаҳри — республикамиз пойтахтида бошланаётган уч қитъа мамлакатларининг киноанжумани маданий ҳаётимизда катта воқеадир. Шу муносабат билан махсус мухбиримизга Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VIII халқаро Тошкент кинофестивали Бош директорининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Кинематография Давлат комитети раисининг ўринбосари Қ. Ҳ. ЭРГАШЕВ қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Аввало шуни таъкидлаш лозимки, уч қитъа мамлакатлари кино санъати намояндаларининг анъанавий равишда Тошкентда ўтказилаётган халқаро киноанжумани ўтган йиллар ичида эътиборли кинофорумлар сафидан муносиб ўрин олди. Кинематографчиларнинг бу фестивалга борган сари кўпроқ иштирок этиш истагини билдираётганлиги — кўпмиллатли мамлакатимизнинг бутун дунёда обрў-эътибори жуда юқори эканлигини тасдиқлаб турибди.

Маълумки, мазкур киноанжуманда махсус конкурс ва мукофотли ўринлар учун ижодий мусобақа ўтказилмайди. Бу ўз навбатида Тошкент кинофорумига муайян маънода ўзига хослик бахш этиб, тажрибали ва бошловчи ижодкорларнинг баб-баравар эканлигини таъминлайди. Лекин шунга қарамай ижодий рақобат руҳи Тошкент фестивалига бегона эмас, бироқ у, дўстлик ва самимийликка асосланади.

Бу кинофестивалга турли мамлакатларнинг ҳар хил сиёсий-фалсафий маслакка эга бўлишига қарамай, инсоният ўз тарихида яратган юксак моддий ва маънавий бойликларни, кишиларнинг тинч-тотув яшаш йўлидаги эзгу мақсад ва интилишларини ҳимоя қилишга отланган, ўзларининг бу олижаноб ҳаракатлари билан «Тинчлик, ижтимоий тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» деган муқаддас шиор остига бирлашган кино санъатининг энг илғор намояндалари тўпланадилар. Шу боисдан ҳам Тошкент фестивали экранида намойиш этилаётган картиналар Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг истеъдодли кинематографчилари томонидан яратилган бўлиб, бу бадиий ва ҳужжатли фильмларни тарғиб қилишда республикамиз пойтахти етакчи роль ўйнамоқда.

Ўтган фестивалларда эндигина колониализм зулмидан халос бўлиб, янги ҳаёт қураётган бир қатор мамлакатлар ўзларининг илк бадиий ва ҳужжатли фильмларини намойиш қилиш имкониятига эга бўлдилар. Бу картиналарда колониализм ва империализмга қарши кураш проблемаси кўтарилибгина қолмай, балки уларда меҳнат кишиси онгининг ўсиши, хотин-қизлар ижтимоий фаоллигини ошириш, мамлакат тақдири учун ҳар бир кишининг масъулияти ва бошқа кўпгина масалалар ўз аксини топмоқда. Шу боисдан ҳам уч қитъа кино санъати турли сиёсий, иқтисодий ва идеологик омилларга боғлиқ ҳолда ривожланмоқда.

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг VIII киноанжумани халқаро муносабатлар ғоят кескинлашган, Америка маъмурияти бошчилигидаги империалистик кучлар бутун ер юзида тинчликка жуда катта хавф солаётган, айни чоғда жаҳонда ядро урушининг олдини олиш учун курашда халқлар бирдамлиги кучайган мураккаб бир шароитда ўтказилаётганлиги билан характерланади. Шунга қарамай, бу йилги фестивалга 90 дан зиёд мамлакатлар ўзларининг иштирок этиш истагини билдирдилар. Улар орасида Япония, Ҳиндистон, Монголия, Туркия, Миср, Мексика, Бразилия, Вьетнам, Куба, Аргентина, Марокаш каби кино санъати ривожланган мамлакатлар билан бир қаторда Афғонистон, Яман Халқ Демократик республикаси, Кампучия, Гана, Конго, Мозамбик, Ангола, Эфиопия, Никарагуа, Коста-Рика, Суринам сингари эндигина тараққиёт йўлига кирган давлатлар ҳам бор. Шунингдек, фестивалда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, ЮНЕСКО каби халқаро ташкилотлар, Африка миллий конгресси, Фаластин озодлик ташкилоти, Тараққийпарвар Чили ташкилоти, Сальвадор ватанпарвар кучлари, Чиканос (АҚШдаги мексикалик муҳожирлар) группаси ҳам ўзларининг экран асарлари билан иштирок этадилар. Булардан ташқари, Болгария, Венгрия, Чехословакия, Бельгия, Франция, АҚШ, Австрия, Канада, Англия, Испания, Италия ва бошқа мамлакатларнинг таниқли режиссёр, актёр, оператор ва киношунос олимлари уч қитъа кинематографиясининг бу улкан байрамининг меҳмони бўладилар.

Халқаро Тошкент анжуманида совет кино санъатининг кейинги йилларда қўлга киритилаётган ютуқлари, турли мавзуларда суратга олинган бадиий ва ҳужжатли фильмлари ҳам кенг миқёсда намойиш қилинади. Айниқса, мазкур кинофорумда томошабинлар РСФСР, Закавказье, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР киностудияларида яратилган картиналар билан танишадилар. Ўзбек киносанъаткорлари эса фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари эътиборига режиссёр Э. Эшмуҳамедовнинг «Даҳонинг ёшлиги» ва совет-ҳинд ижодкорлари ҳамкорликда суратга олган, Ўрта Осиё ва Ҳиндистон халқларининг қадимий дўстлигини тараннум этувчи «Севги афсонаси» бадиий фильми ҳамда бир қатор ҳужжатли картиналарни тақдим этишади.

Социализмнинг Шарқдаги машъалига айланган республикамиз пойтахти Тошкент—дўстлик ва қардошлик шаҳри халқаро миқёсда олимлар ва маданият арбоблари учрашадиган йирик марказга айланиб, бу учрашувларда ўзига хос анъаналар вужудга келди. Халқаро кинофестивалнинг шундай анъаналаридан бири — «Кино—тинчлик, ижтимоий тараққиёт ва халқлар озодлиги учун курашда!» мавзуида ўтказиладиган ижодий мунозарадир. Бу мунозарада ҳозирги давр кинематографчисининг ҳаётдаги ўрни ва кино санъатининг келгуси тараққиёти борасида ғоят фойдали фикр-мулоҳазалар ўртага ташланади. Бундан ташқари, фестиваль доирасида «Совэкспортфильм» Бутуниттифоқ бирлашмаси кинобозор ташкил этади. Бу ўзаро фильмлар алмашиш имконини беради. Фестиваль программаси фильмлар кўриги, санъаткорларнинг томошабинлар билан учрашуви, ижодий баҳсларга бойлиги билан анжуман қатнашчилари ва унинг меҳмонлари учун чинакам маънода ҳаёт ва ижод мактаби бўлишига ишончимиз комил.

Уч қитъа кинематографчилари республикамиз ва пойтахтимиз ҳаёти, совет кишиларининг меҳнати, ўқиши ва дам олиши билан яқиндан танишиш имкониятига эга бўладилар. Улар саноат корхоналари, колхоз ва совхозлар, олий ўқув юртлари, театр ва музейларга, Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ва бошқа эътиборга сазовор жойларга ташриф буюрадилар, Бухоро ва Самарқанд каби тарихий шаҳарлар бўйлаб саёҳатга чиқадилар.

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг VIII халқаро кинофестивали Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 60 йиллиги нишонланадиган йилда ўтказилаётганлиги билан ҳам характерлидир. Республикамиз меҳнаткашлари қаторида ўзбек кино санъати ижодкорлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари ва СССР Олий Советининг биринчи сессиясининг қарорлари ҳамда бу мўътабар анжуманларда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми раиси К. У. Черненко сўзлаган нутқлардан руҳланган ҳолда самарали меҳнат қилмоқдалар. Бундан ташқари, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг яқинда қабул қилган «Кинофильмларнинг ғоявий-бадиий савиясини янада ошириш ва кинематографиянинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори совет кино санъати ижодкорларининг бундан кейинги ишлари учун ғоявий дастуруламал бўлди. Совет кинематографияси намояндалари қаторида ўзбек киносанъаткорлари ҳам фестивалда фаол иштирок этарканлар, партия ва ҳукуматимизнинг бу улкан ғамхўрлигига бундан кейин ҳам ўзларининг муносиб ижодий изланишлари билан жавоб берадилар, деб ўйлайман.

Қадимий ва ҳамиша навқирон ўзбек тупроғида уч қитъа кино ижодкорлари ва фестиваль меҳмонларини дўстона кутиб олар эканмиз, уларга «Хуш келибсиз, азиз дўстлар!» деймиз.

● «ХУШ келибсиз, азиз дўстлар!», «Фестиваль қатнашчиларига алангали салом!». Бундай самимий дил сўзлари ёзилган алвон шиорлар ва транспарантларни республикамиз пойтахтининг ҳар бир майдони, кўча ва хиёбонида учратиш мумкин. Тошкент Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг VIII халқаро киноанжумани қатнашчилари ва меҳмонларини қувонч билан кутиб олмоқда. Суратларда: фестиваль штаби — «Ўзбекистон» меҳмонхонаси; санъат мухлисларининг киноанжуманга қизиқиши катта.

В. Молчачев фотолари

ЎЗБЕКИСТОН—БОЛГАРИЯ ОСМОН КЎПРИГИ

Якшанба куни Тошкент аэропортидан парвоз қилган «ТУ-154» самолёти ғарбга—Қора денгиз соҳилига қараб йўл олди. Ўзбекистон учувчилари шу рейс билан Тошкент — Варна — Тошкент янги халқаро пассажир қатнов йўлини очдилар.

Граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармасидан хабар қилишларича, ҳам Ўзбекистондаги, ҳам Болгариядаги кўпчилик пассажирларнинг истагига жавобан мана шу рейслар ташкил этилди. Совет иттифоқдош республикаси билан Болқон ярим оролидаги қардош мамлакат ўртасидаги кўп томонлама алоқалар йил сайин ривожланмоқда. БХР ва Ўзбекистондаги бир қанча шаҳарлар ўзаро қардош тутинишди, заводлар комплектлаш узеллари ва деталларини етказиб бермоқда, конструкторлар биргаликда лойиҳалар тайёрлашмоқда, маданий ҳамкорлик кенгаймоқда. Йил сайин юзлаб туристлар ўз отпускаларини Болгариянинг қум соҳилларида ўтказмоқдалар, Болгар дўстлар Самарқанд ва Бухоронинг ноёб меъморчилик обидалари масканига саёҳат қилмоқдалар. Қарши даштида, Марказий Қизилқумда янги табиий газ конларини ўзлаштиришда ёрдамлашаётган болгар қурувчиларининг интернационал отрядлари совет кишилари билан ёнма-ён меҳнат қилмоқдалар. Мана шуларнинг ҳаммаси бевосита, пухта ва тез транспорт алоқалари бўлишини талаб қилади.

Тошкент билан Варна ўртасидаги 3.638 километр масофага «ТУ-154» самолёти ҳеч қаерда қўнмай тахминан беш соатда етиб борди. Шу куниёқ Тошкент авиация корхонасининг Алексей Григорьевич Брикун қўмондонлигидаги экипажи болгариялик пассажирларни Ўзбекистонга етказиб келди. 20 майдан бошлаб ҳар якшанба куни мана шундай учишлар бажарилади.

Ўзбекистон авиаторлари энди иккита халқаро линияда хизмат қилмоқдалар. Тошкент — Кобул ўртасидаги биринчи мана шундай линия ҳам шу беш йилликда очилган эди. (ЎзТАГ)

● ОҚҚЎРҒОН районидаги С. Сегизбоев номли совхознинг 3-бўлимида 696 гектар ердан пландаги 31 ўрнига 40 центнердан ҳосил олиш учун курашишяпти. Шу кеча-кундузда бир текис униб чиққан ғўза ниҳолларига ишлов бериш кучайтириб юборилди. Суратларда: (чапдан) бўлимнинг бригада бошлиғи Эгамназар Эгамбердиев, механик-ҳайдовчи Тошпўлат Бобоев ҳамда бўлим агрономи Салоҳиддин Файзуллаевлар навбатдаги ишларни белгилаб олишяпти. Культивация пайти (ўнгда).

А. Тўраев фотолари.

СЎЗ — МЎЛ ҲОСИЛ УСТАЛАРИГА

БИОЛОГИК УСУЛ ҚЎЛ КЕЛМОҚДА

УЧАСТКАМИЗ заршуносларн май ва июнь ойларида ғўза парваришини уюшқоқлик билан олиб бориш борасида комплекс агротехника тадбирларини бажариш юзасидан область пахтакорлар Советининг тавсияларини чуқур ўрганиб чиқдилар. Айни вақтда дала ишларини ана шу асосда ташкил этган ҳолда иш юритаяпман. Маълумки, шу кунларда ғўза қатор ораларига ишлов бериш агротехника тадбирлари бўйича пухта бажарилса, культивация, озиқлантириш ва суғориш ишларида узилиш бўлмаса, кузда кўтарилажак мўл ҳосилга ишонарли замин ҳозирланган бўлади. Участкамиз пахтакорлари буни кўп йиллик тажрибаларидан яхши биладилар. Шу боисдан ҳам биз, энг аввало, барча майдонларда тўла гектарлар ҳосил қилишга алоҳида эътибор бердик. Ҳозир сифатли яганадан чиқарилган 418 гектар майдондаги ниҳоллар яхши ривожланаяпти. Ҳар гектар ердан пландаги 32,6 центнер ўрнига 45 центнердан «оқ олтин» етиштириш юзасидан зиммамизга олинган мажбуриятга яраша иш олиб бориляпти. Далаларимизда 9 та чопиқ трактори унумли ишлатилаётир, 40 нафар сувчи ғўзаларга обиҳаёт тараш билан машғул. 180 нафар комсомол-ёшлар ва хотин-қизлар ниҳолларни ёввойи ўтлардан тозалаш учун курашяптилар.

Ғўза қатор ораларига комплекс ишлов бериш ва ўз вақтида озиқлантиришда Ҳошим Раззоқов, Бердиқул Турдиқулов, Абдуғани Алимов, Нурилла Қолдибоев, Жумабой Тожибоев ўртоқлар бошлиқ бригадалар коллективлари пешқадамлик қилишяпти. Бу бригадаларда ҳозиргача ғўзаларга икки марта комплекс ишлов берилиб, бир марта озиқлантирилди. Озиқлантириш даврида ҳар гектар ерга 150—200 килограммдан азотли ўғит берилди. Бу эса ниҳолларнинг яхши амал топишига имкон бермоқда.

Районимизда ғўза зараркунандаларига қарши кураш биологик метод асосида ташкил этилган. Хўжаликлараро биофабрика колхозимиз территориясида жойлашган. Бу биз учун катта қулайликлар туғдирмоқда. Мана, икки-уч йилдирки, зараркунандаларни заҳарли химикатлардан фойдаланмасдан йўқотишга эришаяпмиз. Бу йил шу мақсадда трихограмма ва хабробракон ишлатиляпти. Бошқа хўжаликларда ҳам шу метод кенг қўлланилаётганлиги иқтисодий фойда келтириш билан бир қаторда атроф-муҳитнинг мусаффолигини таъминламоқда.

Ғўза парваришида долзарб дамлар бошланди. Бугунги кунда ҳар бир дақиқа, ҳар бир тадбир мўл ҳосил яратиш учун хизмат қилиши керак. Участкамиз пахтакорлари сўз билан иш бирлигини таъминламоқдалар. Биз бундан буён ҳам ўз зиммамизга олган мажбуриятларни шараф билан адо этиш учун курашни асло бўшаштирмаймиз. Бу ўринда область пахтакорлар Советининг тавсиялари биз учун муҳим қўлланма бўлиб хизмат қилади.

А. АБДУКАРИМОВ,
Бекобод районидаги Ленин номли колхознинг 3-участкаси бошлиғи.

ФАРОВОНЛИК ПРОГРАММАСИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1982 ЙИЛ МАЙ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумида СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Озиқ-овқат программаси қабул қилинганига икки йил бўлди. Ўтган давр Пленум қарорларининг ниҳоятда зўр ҳаётий кучга эга эканлигини очиқ-ойдин кўрсатди. Пленумда «Совет кишиларининг ҳаётий эҳтиёжларини қондириш партиямизнинг энг муҳим программа талаби бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади», деб айтилган сўзлар бугунги кунда миллионлаб совет кишиларининг маънавий ва иқтисодий турмушида ўз аксини топмоқда, уларнинг ўз жонажон партиясига бўлган меҳр-муҳаббатини тобора оширмоқда, янгидан-янги марралар сари руҳлантирмоқда.

Озиқ-овқат программаси агросаноат комплексини ҳар томонлама ва муттасил ривожлантиришнинг бош йўлларини белгилаб берди. Мамлакат аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан ишончли равишда таъминлашга қаратилган бу тарихий ҳужжат бутун совет халқи томонидан якдиллик билан қизғин маъқуллаб кутиб олинди ва ҳозир муваффақиятли суръатда амалга оширилмоқда.

Аввало шуни айтиш керакки, Коммунистик партиянинг бутун тарихи давомида унинг иқтисодий сиёсати меҳнаткашлар манфаатларига, улар моддий фаровонлигини узлуксиз ошириб боришга сидқидилдан хизмат қилиб келмоқда. Ўз вақтида К. Маркс «Капитал» асарида «Озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш бевосита ишлаб чиқарувчилар ҳаётининг ва умуман ҳар қандай ишлаб чиқаришнинг энг биринчи шартидир», деб ёзган эди.

В. И. Ленин бу тезисни дунёда ягона социалистик давлат шароитларига мослаб янада конкретлаштирди. У масалани қуйидаги тахлитда қўйган эди: «...Ўн ва юз минглаб ишчиларни Совет ҳокимиятига керак бўлган ишларга тортиш имкониятига эга бўлиш учун зарур озиқ-овқат фонди тўплай олинмаса, ишчи-деҳқонлар ҳокимиятининг давлати сифатида ҳеч қандай социалистик мамлакатнинг бўлиши мумкин эмас. Бусиз фақат қуруқ гап бўлади, холос. Хўжаликнинг ҳақиқий асоси — озиқ-овқат фондидир».

Шунинг учун Коммунистик партия ва Совет давлати аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан пухта равишда таъминлашни фақат иқтисодий вазифагина деб ҳисобламасдан, айни пайтда актуал социал-сиёсий вазифа ҳам деб ҳисоблайди. Озиқ-овқат программаси, деб уқтирилди Марказий Комитетнинг май Пленумида, қишлоқ хўжалигини ва у билан алоқадор тармоқларни юксалтиришда туб бурилишгина эмас, бу программа ўзининг характери, миқёси кенглиги жиҳатидан бутун халқ хўжалигининг, жамиятимиз социал турмуши кўпгина асосий соҳаларининг тараққиётини таъминлаши лозим.

Белгиланган улкан режаларни амалга оширишда бутун агросаноат комплекси муҳим роль ўйнайди. Лекин комплекснинг асосий, марказий бўғини ҳисобланган қишлоқ хўжалигининг аҳамияти айниқса каттадир. В. И. Лениң қишлоқ хўжалигининг мустаҳкам базаси бўлмаса, ҳеч қандай хўжалик қурилиши ҳам бўлиши мумкин эмас, деб бежиз таъкидламаган.

Қишлоқ хўжалигининг бу аҳамияти шу билан белгиланадики, у аҳоли учун озиқ-овқат маҳсулоти, саноат учун хом ашё етказиб берувчидир. Жумладан, бутун озиқ-овқат саноати маҳсулоти ва тўқимачилик саноати маҳсулотининг тахминан тўртдан уч қисми аслида қишлоқ хўжалик хом ашёсидан тайёрланади. Истеъмол фондининг деярли тўртдан уч қисми, давлат чакана товар обороти ва кооператив савдосининг салкам учдан икки қисми қишлоқ хўжалик маҳсулотига ва қишлоқ хўжалик хом ашёсидан тайёрланадиган саноат молларига тўғри келади.

Май Пленуми қарорларида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш кўрсаткичлари аниқ илмий асосда белгилаб берилди. Бу кўрсаткичларга эришиш кишиларнинг қимматли ва юқори калорияли озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини қондириш ҳамда саноатни хом ашё билан таъминлаш имконини беради. Бу эса истеъмолнинг ўса боришига ва аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжлари қондирилишига олиб келади.

Ўн иккинчи беш йиллик охирига бориб аҳоли жон бошига истеъмол қилинадиган гўшт ва гўшт маҳсулотлари — 70 килограммни, сут маҳсулотлари — 330—340, сабзавот ва полиз маҳсулотлари — 126—135, мева ва резавор мева 666—670, картошка — 110, қанд — 45,5, нон маҳсулотлари — 135 килограммни, тухум 260—266 донани ташкил этиши керак.

Озиқ-овқат программасини амалга оширишга барча иттифоқдош республикалар ўз ҳиссаларини қўшадилар. Ўзбекистонда ҳам шу программага биноан ўн биринчи беш йилликда дон етиштиришни йилига ўрта ҳисобда 2,8—3 миллион тонна, ўн иккинчи беш йилликда 3,3—3,5 миллион тоннага етказиш кўзда тутилган. Фақат ўн биринчи беш йиллик давомида мева етиштириш 1,8 баравар ёки 1,3 миллион тонна, узум етиштириш уч баравар ёки 1,3 миллион тонна кўпайтирилиши режаланган.

Жамоат чорвачилиги, айниқса, жадал ривожлантирилади. Республикада сут етиштиришни шу беш йилликда йилига ўрта ҳисобда 2,6, ўн иккинчи беш йилликда эса 3,5 миллион тоннага етказиш ёки 74 процент кўпайтириш мўлжалланмоқда. Тухум етиштириш эса икки баравар ортади.

Коммунистик партия ва ҳукуматимиз Озиқ-овқат программаси изчил амалга оширилиши учун агросаноат комплекси моддий-техника базасини янада мустаҳкамлашга ҳам катта эътибор бермоқдалар. Программада ишлаб чиқилган тадбирларга кўра 1990 йилгача бўлган даврда қишлоқ хўжалигидаги асосий ишлаб чиқариш фондларини бир ярим баравар, колхоз ва совхозлардаги энергетика қувватларини 1,6 баравар кўпайтириш, қишлоқ хўжалигига минерал ўғитлар етказиб беришни 1,7 ҳисса ошириш режаланган. Ўн иккинчи беш йилликда агросаноат комплексига бутун халқ хўжалигига сарфланиши мўлжалланган капитал маблағларнинг тахминан учдан бир қисми ажратилади. Айни пайтда тракторлар, комбайнлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш кўпаяди, уларнинг сифати яхшиланади. 1990 йилга бориб мамлакатда суғориладиган экин майдонларини 23—25 миллион гектарга етказиш кўзда тутилган.

Бу режалар ҳаётга изчил татбиқ этилмоқда. Биргина ўтган йилнинг ўзида республикамиз қишлоқ хўжалигига жами қуввати 1,4 миллион от кучига тенг келадиган 16,4 мингта трактор, 7,1 мингта юк ташийдиган ва ихтисослаштирилган автомобиль, кўплаб комбайнлар ва бошқа машина-механизмлар, минерал ўғит, химиявий озуқа қўшимча етказиб берилди. Қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминлайдиган тармоқларни қўшиб ҳисоблаганда бутун агросаноат комплексига сарфланган капитал маблағ 3,3 миллиард сўмни ташкил этди.

«Совет кишилари Озиқ-овқат программаси ўз самараларини бера бошлаганини мамнуният билан қайд этмоқдалар», деди КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненко Москвадаги «Серп и молот» металлургия заводи ишчилари билан учрашув пайтида сўзлаган нутқида. Ҳақиқатан ҳам халқ фаровонлиги тўғрисида буюк ғамхўрлик ифодаси бўлган бу программа амалга оширилаётган дастлабки йиллардаёқ салмоқли натижаларга эришилмоқда. Жумладан, ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида республикамизда дон ҳосили, шу жумладан, шоли, картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва узумнинг ялпи ҳосили 1982 йилга нисбатан кўпайди. Деҳқончилик маҳсулотларининг барча турларини давлат йўли билан харид қилиш планлари ошириб бажарилди.

Чорвачиликда ҳам сезиларли муваффақиятларга эришилмоқда. Ўзбекистонда ўтган йили 1982 йилдагига нисбатан 13 минг тонна кўп гўшт, 93,2 минг тонна кўп сут, 30,6 миллион дона кўп тухум етиштирилиб, мол ва парранда гўшти, сут ва жун харид қилиш планлари ошириб бажарилди.

Агросаноат комплексининг барча ходимлари сингари Тошкент области қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам Озиқ-овқат программасини амалга оширишга муносиб ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар. Ўтган йилнинг ўзида улар эл дастурхонига 115 минг тоннадан кўпроқ картошка, 604 минг тоннадан зиёд сабзавот, 52 минг тоннага яқин қовун-тарвуз, салкам 97,5 минг тонна мева, 100 минг тоннадан зиёд узум топширдилар. Бу йиллик планда белгиланганидан анча кўпдир. Пойтахт областида ўн биринчи беш йилликнинг уч йили давомида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ўнинчи беш йилликдагига қараганда 1,2—1,4 баравар кўпайди.

Тошкент области бундан буён ҳам мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришда республикамизда етакчи ўринни эгаллайди. Шунинг учун область хўжаликларида экинлар ва боғ-роғлар ҳосилдорлигини ошириш учун сабот билан кураш олиб борилмоқда. Айни пайтда Оҳангарон, Коммунистик ва Паркент районларида 10 та ихтисослашган хўжалик ташкил этиляпти. Ўн биринчи беш йиллик топшириқларига мувофиқ бу хўжаликларда эришилган даражадагига нисбатан сабзавот етиштириш 1985 йилга келиб 1,8 баравар, картошка етиштириш 1,5 баравар, мева ва узум етиштириш 1,6 баравар кўпайиши керак.

Аҳоли турмушининг социал-маиший шароитини яхшилаш Озиқ-овқат программасининг узвий қисмидир. КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қарорларида ишлаб чиқилган комплекс тадбирлар қишлоқни социал ривожлантириш, унинг қиёфасини ўзгартириш имконини беради. Бу ўринда гап қишлоқда ишлаб чиқаришни, уй-жой ва маданий-маиший қурилишни ташкил этишдаги барча ишларни яхшилашга қаратилган қатъий тадбирлар тўғрисида бормоқда. Ана шу тадбирлар энди амалга оширилаётган бўлса ҳам колхоз ва совхозларда қурилиш кўламлари кенгаймоқда. Ўтган йилнинг ўзида Тошкент области қишлоқ жойларида неча миллионлаб сўмлик қурилиш ишлари бажарилди. Ўнлаб янги турар-жой бинолари, маданий-маиший муассасалар фойдаланишга топширилди.

КПСС Марказий Комитетининг февраль ва апрель (1984 йил) Пленумлари қарорларидан руҳланган республикамиз ва областимиз меҳнаткашлари мамлакат Озиқ-овқат программасини амалга оширишга янада кўпроқ ҳиссаларини қўшиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

З. МАҚСУДОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, доцент.

● «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»ГА қарашли 6-автокорхона республика пойтахтидаги ўнлаб қурилишларга транспорт хизмати кўрсатмоқда. Корхона шофёрлари бинокорлик материалларини объектларга вақтида етказиб беришга астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги топшириқни 120 процент ва ундан ҳам ошириб адо этишяпти.

Суратда: илғор ҳайдовчилар Х. Сантов (чапдан), П. Пороховой, А. Саномянц, пешқадам колонна бошлиғи Э. Мўминов ва Қ. Мажидовлар навбатдаги қилинадиган ишлар ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

ОБЛАСТЬ МУКОФОТИ ЛАУРЕАТЛАРИ

УСТОЗ МАКТАБИ

СЎНГГИ имтиҳон тугаб, битирувчилар қадрдон мактаблари билан хайрлашиш учун ўз синфларига тўпланишди. Келгуси режалар, танланган касб ҳақида баҳс бошланди. Ҳар ким тўлқинланиб, ийманиб «врач», «инженер» деб турганда Абдуазимнинг дабдурустдан «қурилишга ишга кираман» дейиши кўпчиликка ғалати туюлди. Синфдошлари орасида кулиб юборганлар ҳам бўлди. «Қурувчи бўлмоқчиман!» такрорлади Абдуазим қатъий ва бироз жаҳли чиққандай бўлиб. Ҳамма жим бўлиб қолди. Кулганлар хушёр тортди. Синф раҳбари эса Абдуазимга бир лаҳза тикилиб турди-ю, сўнг жиддий оҳангда:

— Жуда соз. Касбнинг ёмон-яхшиси бўлмайди. Ҳамма гап уни севишда, эъзозлашда. Ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Бугун бу ерда учувчи бўламан деган билан иш битмайди...

Абдуазимнинг қарорини эшитиб ўғлининг зеҳни ўткир, ўқишлари яхши деб уни ўзича инженер бўлишини орзу қилиб юрган ота ҳам бироз ранжиган бўлди. Сўнг бу орзу қаердан пайдо бўлди деб таажжубланди. Бундан ярим йилча муқаддам газетада илғор қурувчи ҳақида босилган мақолани Абдуазим қайта-қайта ўқигани ва газетани эҳтиётлаб олиб қўйгани ёдига тушди. Шундан сўнг ота ўғлининг бу ўйи пишиб етилганлиги, энди уни қайтариб бўлмаслигини пайқади. Шу боисдан ҳам унга омад тилади. Ўзи ҳам «ҳунардан яхшиси йўқ, қурувчилик ҳам яхши ҳунар» деб хаёлидан ўтказди.

Абдуазим эса етуклик аттестатини олиши билан «Главташкентстрой»га қарашли 153-трестнинг 14-қурилиш бошқармасига ариза топширди. Уни Мирҳамид Кабиров бригадасига ишга юборишди. Бригада асосан пардозлаш ишлари билан шуғулланар, шунинг учун ҳам бино тайёр бўлгач улар ишга киришишарди.

Гарчанд пардозловчиларнинг ишлари чакки бўлмаса да Абдуазимнинг ўз ишидан кўнгли тўлмас, гўё нимадир етишмаётгандек туюлар эди. Ўзи сайқал бераётган биноларни қурган қурувчиларга ҳаваси келар, бунёдкорлик иштиёқи тинчлик бермасди.

Шу сабабли 159-трестнинг 22-қурилиш бошқармасига ишга ўтди ва кекса, тажрибали бригадир Ҳикмат Орипов бригадасида ғишт терувчи бўлиб ишлай бошлади. Бу тиниб-тинчимас йигит ўзининг серғайратлилиги, ҳамма нарсага қизиқувчанлиги, ширин муомаласи билан тез орада барчанинг ҳурмат-эътиборини қозонди. Бригадир Ҳикмат ака шогирдини зимдан кузатар экан Абдуазимнинг чаққон ҳаракатлари ва тадбиркорлигидан завқланар, хатоларини эса оталарча меҳрибонлик билан тушунтирар эди. Кунларнинг бирида Ҳикмат ака Абдуазимга:

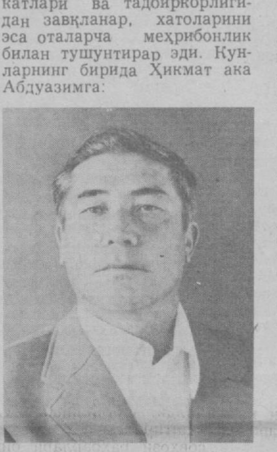

— Ўғлим, сен ўқишинг керак, ҳа, албатта, ўқишинг керак. Яхши қурувчига тажрибанинг ўзи камлик қилади, унга билим ҳам зарур— деди гап орасида.— Бизга қарама, сендек пайтимизда нари борса тўрт қаватли бино қуриларди, архитектураси ҳам, лойиҳа-сметаси ҳам соддагина буларди. Энди ундай эмас, замон бошқа, ўқишинг керак.

Шу гапдан кейин у ўқишга ҳаракат қилиб қолди. Тошкент қурилиш техникумининг кечки бўлимига ўқишга кирди ва 1969 йили ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда техникумни муваффақиятли тугаллади. Бу орада Ҳикмат ака пенсияга чиқаётганлиги сабабли бригада аъзолари билан маслаҳатлашиб, бригадирликка Абдуазимнинг номзодини кўрсатди.

...Ёш бригадир ҳар бир қурувчи билан алоҳида суҳбатлашди, уларнинг таклиф ва мулоҳазаларига диққат билан қулоқ солди.

Бригадирлик фаолиятини қурилишда турли сабабларга кўра механизмлар ва ишчи кучининг бекор туриб қолиши, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомининг бузилиши ҳолларига барҳам бериш, ишни аниқ режа асосида ташкил этиш, бригада аъзоларининг кўнглига йўл топа билишдан бошлади. Бригадирнинг ҳаракатлари зое кетмади. Коллективнинг номи трестда тез-тез тилга олинадиган бўлди, кўп ўтмай коллектив «Коммунистик меҳнат бригадаси» деган шарафли ном олди, бригадир эса Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

Чорак аср мобайнида меҳнат дафтарчасида фақатгина «Главташкентстрой» қурилиш бошқармасининг номи ёзилган, 15 йилдан бери илғорликни қўлдан бермай келаётган комплекс бригада бошлиғи Абдуазим Юнусов ёшларнинг меҳрибон мураббийси ҳамдир. Ҳозир А. Юнусовнинг 20 дан ортиқ шогирди турли қурилиш ташкилотларида меҳнат қилмоқда.

—Абдуазим билан бир неча йиллардан буён бирга ишлаймиз. Бригаданинг бирон марта ҳам план ва топшириқларни бажаролмай қолганини эслолмайман,— дейди бошқарма бош инженери Х. Исроилов биз билан суҳбатда.— Улар доим олдинда, доим илғор, бошқалар учун намуна. Абдуазимнинг ҳузурига тажриба ўрганиш учун қурувчилар тез-тез келиб туришади. Уларнинг аксарият кўпчилиги ўзининг шогирдлари. Гарчанд улар бригадаларга моҳирлик билан мустақил бошчилик қилаётган бўлсаларда устоз улар учун бир мактаб. Ундан кўп нарсани ўрганиш мумкин. Тошкент область «Бунёдкор» мукофотининг лауреати чорак аср мобайнида бунёдкорликда тўплаган тажрибасини ўрганиш учун кунлар, ойлар озлик қилади. Шу боисдан ҳам уни ҳамон «тинч қўйишмайди». Устоз эса билган нарсасини ўргатишдан эринмайди.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ,
«Главташкентстрой» инженери.

ДАСТЛАБКИСИ ЧАККИ ЭМАС

Равон асфальт йўлдан келаётган оғир юк машинаси 21-автобазанинг темир панжарали дарвозасига етмасдан сал берида тўхтади. Эшик орқасида турган навбатчи қўлидаги дафтарга нималарнидир ёзди-да, аста кнопкани босди. Дарвоза очила бошлади.

— Ҳорма, Қурбонали! — деди навбатчи дарвозани ёпар экан...

Биз сизга ҳикоя қилаётган бу ишчи — Орджоникидзе районидаги 21-автобазанинг илғор шофёрларидан бири Қурбонали Мадумаровдир.

Қурбонали Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини муносиб равишда кутиб олиш мақсадида яқинда оширилган мажбурият қабул қилган эди. Шундан сўнг у машинадан янада унумли фойдаланиб, ёнилғи мойлаш материалларини тежаш имконини берадиган резервларни излай бошлади...

Дастлабки 4 ойга якун ясалди. План 103 процент қилиб бажарилди. Шу билан бир қаторда ёнилғидан тежаб қолишга эришилди.

Бу — йилнинг дастлабки кўрсаткичлари, холос,— дейди Қ. Мадумаров. — Юбилей муносабати билан зиммага олган мажбуриятимни ошириб бажариш учун бу кўрсаткич етарли эмас. Янада ғайрат кўрсатиб ишлансагина мақсадга эришиш мумкин бўлади.

Д. ҚАЮМОВ.

● ЧИРЧИҚЛИКлар бу йил қўш юбилейга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотлари ва муассасалар коллективлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик ҳамда Чирчиқнинг ярим асрлик тўйини муносиб меҳнат совғалари билан нишонлаш учун социалистик мусобақани кун сайин авж олдирмоқдалар. Бу меҳнат беллашувида трансформатор заводи ишчи-хизматчилари пешқадамлик қилишяпти. Ушбу суратда шу корхонанинг ишлаб чиқариш илғорларидан йиғувчи-слесарь Г. Халилованн кўриб турибсиз. У нормани доим ошириб бажармоқда.

Б. Юсупов ва А. Кошкин фотоси. (ЎзТАГ).

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

МАТБУОТ АЪЛОЧИСИ

Нашриётга янги ишга келган куним эди. Бўлим мудири Азизхўжа Иброҳимов мени корректура бўлимига олиб борди.

Кенг хонада уч-тўрт нафар ёшгина қиз ва эллик ёшлар чамаси бир аёл ўтиришарди. Азизхўжа ака ҳалиги аёлга мурожаат қилди:

— Жамила опа, бўлимимизга янги ходим келган экан, олдингизга олиб келдим. Иш ўргатинг, корректура қозонида қайнасин. Нашриётнинг алифбесини ўргансин. Ана ундан кейин, кўрамиз...

Бўлим бошлиғимиз маънoли томоқ қириб қўйди ва хонадан чиқиб кетди.

Жамила опа менга бошдан — оёқ разм солиб чиқди-да, сўнгра жилмайиб ёнига чақирди:

— Қани бери келингчи, мулло йигит. Мана, бу ерга ўтиринг,— деди у ёнидаги стулни кўрсатиб,— корректорчасига ўқишни биласизми?

Тўғрисини айтганда аёлнинг сўзларини тушунмадим. Буни сезган Жамила опа саволини такрорлади:

— Ўқишни биласизми?

— Ўн беш йил бекорга ўқимагандирман,— дедим мактаб ва университетни назарда тутиб.

— Ие, шундайми?— у таъбим ўзгарганини сезиб гапни ҳазилга бурди.— Қани кўрайлик-чи, бўлмаса. Мана бу корректура варағини ўқинг, мен қўлёзмага қараб тураман.

Шу ҳам иш бўптими — дея хаёл қилдим-да ўқишга тутиндим.

— Тўхтанг!— деди опа сал ўтмасданоқ,— Сиз шеър ўқиётганингиз йўқ. Шошмасдан, дона-дона қилиб ўқинг.

Индамай яна ўқий бошладим, аммо, бу сафаргиси ҳам узоққа бормади.

— Сал секинроқ. Сўзларнинг охирги ҳарфларини ютиб юборманг, ифодали ўқинг. Келинг, яхшиси мен ўқий қолай, сиз эса эшитинг ва шундай ўқишга ҳаракат қилинг...

Ўша корректурани ўқиб бўлгач Жамила опа менга юзланди.

— Касбимиз худди врачларнинг касбига ўхшайди. Операция пайтида сал янглишилса тамом, инсон ҳаёти хавф остида қолади. Биз янглишиб, болалар учун чиқарилаётган китобларда хато ўтказиб юборсак-чи, инсоннинг дунёқараши ўзгариб кетади. Чунки, ўқувчилар китобда қандай ёзилган бўлса, шундай қабул қиладилар. Бизнинг хатоимизни улар ҳам олади. Ёш авлодни тўғри ҳаётий позицияда бўлиш руҳида тарбиялашда асло янглишишимиз мумкин эмас.

Жамила опа Нуриддинова «Ўқитувчи» нашриётида ишлаётган 35 йиллик меҳнат фаолияти даврида менга ўхшаш 40 дан зиёд шогирдлар етиштириб, уларнинг қалбида ишга чуқур масъулият туйғусини уйғотди. Матбуотнинг турли жабҳаларида самарали ишлаётган унинг шогирдлари яқинда Жамила опани 60 ёши билан самимий табрикладилар.

Тажрибали нашриёт ходими, ажойиб тарбиячининг кўксини «Меҳнат ветерани» медали, «Халқ маорифи аълочиси», «Матбуот аълочиси» нишонлари безаб турибди. У Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган. Меҳнатсевар аёл шу кунларда ҳам ёшлар билан ёнма-ён ишлаб, уларга касб сирларини пухта ўргатишга интилмоқда.

Б. АКБАРОВ,
«Ўқитувчи» нашриётининг редактори.

3,2 ПРОЦЕНТ ЗИЁДА

Ангрен «Резинотехника» заводи меҳнат аҳли — меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент ошириш ва маҳсулот таннархини қўшимча 0,5 процентга арзонлаштириш мақсадида бир қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Коллектив ўз имкониятларини қайта кўриб чиқиб, унумдорликни 1,2 процент оширишга қарор қилган эди.

Яқинда заводнинг сўнгги ойи кўрсаткичлари ҳамда квартал планининг бажарилиши кўриб чиқилди. Шуниси диққатга сазоворки, меҳнат унумдорлигининг пландан ташқари оширилиши 2,9 процентни ташкил этди.

Корхонада асосий маҳсулотларни кўплаб тайёрлаш билан бирга халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқаришга ҳам алоҳида эътибор бериляпти. Сўнгги ойнинг ўзида товар маҳсулот ишлаб чиқариш планга нисбатан 123,2 процентни ташкил этган бўлса, квартал топшириғи 3,2 процент зиёдаси билан бажарилди. Йил бошидан бери эса топшириққа қўшимча равишда 166 минг сўмлик халқ истеъмол товарлари тайёрланди. Уларнинг асосий қисми юксак сифат категорияси билан топширилди.

И. АҲМЕДОВ.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

ОЗОДАЛИККА БОҒЛИҚ

Яқинда бир танишимни учратиб қолдим. Унинг ранги анча сўлғин эди.

— Нима бўлди?— сўрадим ажабланиб.

— Тобим бўлмади, қорин оғриб, касалхонада ётиб чиқдим,— деди у.

Маълум бўлишича у ишдан қайтаётганида чанқаган ва бозорда сотилаётган айрондан истеъмол қилган. Устига устак икки банкани уйга ҳам олиб борган. Кечқурун айрон ичишда ота ёнига ўғил ҳам қўшилган. Эрталаб эса ҳар иккови ўзини лоҳас сеза бошлаган.

Бу ҳар биримиз учратишимиз мумкин бўлган ҳаётий мисолдир. Ҳурматли газетхон фаҳмлаган бўлса керак, бу ерда гап саломатлик ҳақида бормоқда.

Баҳор тугаб, ёз бошланишига оз қолди. Маълумки ёз ойлари сабзавот, ҳўл мевалар кўпаяди, уларни истеъмол қилишда эса санитария талабларига риоя қилмаслик орқасида турли юқумли меъда-ичак касалликлари келиб чиқиши мумкин. Хусусан ич терлама, ичбуруғ, заҳарланиш сингари хасталиклар кўпаяди.

Кузатишлар хасталикларнинг бошланиши организмга тушган микроб ва заҳарли моддаларнинг миқдорига қараб икки соатдан 24 соатгача бўлган вақт ичида маълум бўлишини кўрсатди. Бунда кўнгил озиб, қайт қилиш, қорин оғриқлари кучаяди. Беморнинг эти увишиб, иситмаси кўтарилади. Қориннинг бураб оғриши туфайли тинка қурийди, бемор тиним билмай қолади.

Ўткир меъда-ичак касалликлари катталарга қараганда ёш болаларда кўпроқ учрайди ва оғирроқ ўтади. Бунинг сабаби шундаки, болалар мева-сабзавот маҳсулотларини ювмасдан еб қўяди. Оқибатда касалликка дучор бўлади.

Ҳар қандай хасталикни даволашдан кўра олдини олган яхшироқ. Меъда-ичак касаллиги дардига чалинмасликнинг бирдан-бир йўли озодалик, саранжом-саришталик, касалликка чалинган беморлардан ўзини эҳтиёт тута билишликдадир. Бу талабларга катталар ҳам, болалар ҳам одатланган бўлишлари керак.

Ёз ойларида эски овқатни истеъмол қилганда эҳтиёт бўлиш зарурлигини ҳам таъкидламоқчимиз. Кўпинча сут ва сутли таомлар тез ачийди, гўшт ҳидланади. Натижада маҳсулотларда микроблар кўпаяди. Демак, ўз-ўзидан равшанки, ноз-неъматларни иссиқ пайтларда, албатта, холодильникда сақлаш лозим.

Ёз келиши билан бозорлар мевага тўлиб кетади. Шира бор жойга пашша келади. Бу эса касалликларнинг тарқалишига сабаб бўлади. Шунинг учун ҳам бозорлар, жамоат жойлари, хонадонлар, боғча ва яслилар, дала шийпонлари доимо тоза ва ориста бўлсин!.. Покизалик—саломатлик гарови эканлигини унутмайлик.

Ҳ. НИҒМАТУЛЛАЕВ,
область санитария маорифи уйининг врач-методисти.

ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРАМИЗ

МАМЛАКАТДА агросаноат бирлашмалари бир йилдан кўпроқ вақтдан бери ишлаб турипти. Уларнинг ёрдамида қишлоқ хўжалиги юксалиб, экономиканинг асосий тармоқларига эътибор жалб этилмоқда. Областимизда ҳам бу соҳада бирмунча ишлар қилинди. Агросаноат бирлашмалари пахтачилик ва бошқа соҳаларда индустриал технологияни такомиллаштиришга катта куч-ғайрат сарфламоқдалар. Мухбиримиз Чиноз район агросаноат бирлашмаси Советининг раиси Е. ЕРХЎЖАЕВ билан шу хусусда суҳбатлашди.

— Район агросаноат бирлашмаси тузилганига ҳам анча бўлди. Сизнингча, дастлабки давр мобайнида амалга оширилган энг яхши ишлар нималардан иборат?

— Шубҳасиз, ҳар қандай вазифанинг ҳам тўла-тўкис адо этилиши, аввало, ишнинг бошидан пухта бўлиши, унга нечоғлик мустаҳкам замин яратилганлигига боғлиқ. Районимизда агросаноат бирлашмаси тузишдан олдин унга кирувчи ташкилотлар, Совет аъзолари ва иш планларини тасдиқлаб олдик. Шу режаларга кўра Советга қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчи 14 та колхоз-совхоз ва тайёрлов идоралари, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга хизмат қилувчи корхона ҳамда колхозлараро қурилиш ташкилотларидан иборат 13 та коллектив аъзо қилиб киритилди. Советнинг дастлабки мажлисида бу коллективлар раҳбарларининг келгусидаги иш режалари ҳақидаги мулоҳазалари эшитилди. Уларда ердан, техникадан, минерал ўғитлардан ва маҳсулдорликни оширувчи бошқа асосий омиллардан самарали фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш учун нималарга эътибор бериш ҳақида қимматли фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Белгиланган иш планимизда, айниқса, чорвачиликни рентабелли, сердаромад соҳага айлантиришга алоҳида аҳамият берилди. Шу мақсадда «Октябрь 40 йиллиги» колхози чорвадорларининг тажрибаларини кенг оммалаштириш режалаштирилди. Чунки бу колхозда ҳар йили чорвачиликдан 203 минг сўмдан соф даромад олинмоқда. Ҳозир колхоз сут-товар фермасида «Илғор чорвадорлар мактаби» ишлаб турипти. Бу ерда ҳар ойда бир марта ўтказиладиган машғулотда хўжалик раҳбарлари ва мутахассислари қатнашадилар. Машғулотларда, шунингдек, бошқа коллективларда эришилаётган ютуқлар билан бир қаторда йўл қўйилаётган камчиликлар ҳам атрофлича таҳлил қилинади.

РАПО йиғилишиларида шерикларнинг ҳисоботларини эшитиб, муҳокама қилиш муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда. Чунончи, ўтган йили «Сельхозтехника» район бирлашмаси ва колхозлараро қурилиш ташкилоти раҳбарларининг ҳисоботлари тингланганда мазкур коллективлар колхоз-совхозларга амалий ёрдам бермаётганликлари, ишда сон кетидан қувиб, сифатни унутиб қўяётганликлари маълум бўлди. Бундай ҳоллар тайёрлов идораси, сут қабул қилиш пунктлари ҳамда бошқа қурилиш ташкилотларида ҳам рўй бераётганлиги аниқлангач, зудлик билан камчиликларнинг олдини олишга қаратилган чора-тадбирлар кўрилди. Биз РАПОга кирувчи барча шерик ташкилотлар фаолиятини колхоз-совхозлар ишлаб чиқаришини янада такомиллаштиришга қаратиш лозимлиги ҳақида қатъий фикрлашиб олдик. Шу тариқа ҳар бир коллективнинг масъулиятини ошириш, уларнинг ўз вазифаларини қандай адо этаётганликларини мунтазам равишда назорат қилиб бориш эндиликда ижобий самарасини бермоқда.

—Албатта, амалга оширилган ишлар кўлами пировард натижага қараб белгиланади. Ўтган йили РАПО белгилаган тадбирлар халқ хўжалик планларининг бажарилишида қандай аҳамиятга эга бўлди?

—Ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш дастлабки йилиёқ қувончли ютуқларни қўлга киритиш имконини берди. Бу, энг аввало, асосий тармоқ — пахтачиликни ривожлантиришда кўзга ташланди. Деҳқонларимиз ҳосилдорликни 36,5 центнерга етказиб, давлатга пландаги 29930 тонна ўрнига 31350 тонна пахта топширдилар. Районда пилла етиштириш бўйича ҳам салмоқли ишлар қилинди. 120 тонна ўрнига 130,5 тонна пилла тайёрланди.

Шунингдек, ем-хашак экинлари ҳосилдорлиги бирмунча ортди. Беданинг ҳар гектаридан 203 центнердан пичан, силос учун экилган маккажўхоридан 450 центнердан ҳосил олинди. Мўл озуқа базаси яратилиши туфайли чорвадорларимиз давлатга 1650 тонна гўшт, 15580 тонна сут, 2 миллион 650 минг дона тухум етказиб бердилар. Ушбу йилнинг биринчи квартали план-топшириқлари ҳам барча кўрсаткичлар бўйича ортиғи билан адо этилди.

—Шу ўринда йўл қўйилган камчиликлар, уларнинг сабаблари хусусида ҳам тўхталсангиз...

—Келинг, бу саволга яхшиси, айрим хўжаликлар эришган натижаларни қиёслаш йўли билан жавоб бера қолайлик. Ўтган йили Навоий номли колхоз деҳқонлари илғор тажрибалар асосида иш юритиб, пахта ҳосилдорлигини 40 центнерга етказдилар. Социалистик мусобақада ғолиб чиққанликлари учун республика кўчма Қизил байроғини қўлга киритдилар. Чиноз наслчилик совхоз-техникуми коллективи ҳам йилни муваффақиятли якунлади. Хўжаликда гектаридан 240 центнердан беда пичани олиниши чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш имконини берди. Ҳар бир соғин сигирдан 5010 литрдан сут соғиб олинди.

Бироқ, техника имконият-

ИЛҒОР ТАЖРИБАГА КЕНГ ЙЎЛ

ларидан оқилона фойдалана билмаслик, агротехника қоидаларига тўла амал қилмаслик оқибатида айрим хўжаликлар йиллик планларни бажаришда сусткашлик қилдилар. «Москва» колхозида сув тақсимотида, Киров номли колхозда ишчи кучи ва техник воситалардан фойдаланишда хатоларга йўл қўйилди. Сутчиликка ихтисослаштирилган «Янгиобод» совхози раҳбарлари бир неча йиллардан буён комплексни тўла қувват билан ишга тушириш ҳақида астойдил иш олиб бормаяптилар. Ҳозир бу ерда 1200 бош ўрнига 640 бош қорамол боқилмоқда. Фермада чорва моллари наслини яхшилаш, маҳсулдорлигини ошириш ишлари қониқарсиз аҳволда. Шунинг натижасида ўтган йили совхоз давлатга сут сотиш планини уддалай олмади. Давлатга атиги 1600 тонна ёки пландагидан 700 тонна кам сут топширилди.

Қолоқлар сафига тушиб қолган хўжаликларда меҳнат унумдорлигининг пасайиб, сарф-харажатларнинг кўпайиб бораётганлиги бу коллективлар экономикасига ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда.

Биз бу йил ҳам ана шундай хатоларга йўл қўймаслик учун РАПО Советининг йиғилишида хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларига қатъий кўрсатмалар бердик.

— Маълумки, РАПО зиммасидаги план ва мажбуриятларни муваффақиятли бажариш турли коллективларнинг ўзаро ҳамжиҳатликда иш юритишини талаб этади. Шериклар билан бўладиган ҳамкорликда кутилган мақсадга эришиш учун нималарга эътибор бериш фойдали деб ҳисоблайсиз?

—Дарвоқе, РАПОларнинг тузилиши айрим муаммоларни ҳам келтириб чиқармоқда. Биз билан ҳамкорлик қилаётган шерик ташкилотлар турли министрликлар ва муассасаларга бўйсунади. Улар ўз план-режаларига эга, Шу сабабли бу коллективлар РАПОга кирувчи колхоз-совхозлар планларининг қай даражада бажарилаётганлиги билан асло қизиқмайдилар. Чунки бундан улар моддий манфаатдорлик ҳам кўрмайдилар. Агар шерик коллективларнинг молиявий-иқтисодий планлари РАПО Советининг йиғилишида кўриб чиқилиб, тасдиқланса, уларга бериладиган пул мукофотлари колхоз-совхозлар эришган пировард натижага қараб белгиланса, фойдадан холи бўлмасди.

—Яқинда Москвада бўлиб ўтган агросаноат комплекси проблемаларига бағишланган Бутуниттифоқ иқтисодий кенгашида баъзи район партия комитетлари агросаноат бирлашмаларининг ўрнини босиб, жорий хўжалик масалаларини уларнинг иштирокисиз ҳал этаётганлиги, хўжалик мутахассислари билан раҳбарларнинг бевосита қарамоғида бўлган ишларга аралашаётганлиги, бу эса кадрларнинг топширилган иш учун масъулиятини пасайтириб юбораётганлиги нормал ҳол эмаслиги таъкидланди. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Ҳақ гап. Бундай камчилик бизда ҳам бор эди. Лекин эндиликда РАПО Совети кўп масалаларни мустақил ҳал қилиш имкониятига эга бўлиб қолди. Хўжаликларнинг ишлаб чиқариш планлари, иқтисодий кўрсаткичлари РАПО Советининг мутахассислари таклиф ва мулоҳазалари ҳисобга олинган ҳолда белгиланмоқда. План ва социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга оширилишини ҳам Совет назорат қилиб боради. Район партия комитети ўз навбатида кадрлар танлаш, уларнинг масъулиятини ошириш, оммавий-сиёсий ишларнинг моҳиятини белгиланган режаларнинг ўз вақтида амалга оширилишига йўналтиришда бизга ғоят катта ёрдам бераётир. Бошланган ташаббуслар, яхши ишларни қўллаб-қувватлаб, катта ишларга руҳлантирмоқда. Вақти-вақти билан райком бюросида РАПО фаолиятига оид ҳисобот тингланмоқда. Йўл қўйилган камчиликларни бартараф этишда тажрибали коммунистларнинг амалий ёрдамидан баҳраманд бўлмоқдамиз. Натижада РАПО раҳбарлари ва мутахассисларнинг масъулияти янада ортяпти. Бу ҳар бир янги усулни, индустриал технологияни, илғор тажрибани мукаммал ўзлаштириб, ишлаб чиқаришга дадил татбиқ этиш имкониятини бермоқда.

Яқинда агросаноат комплекси проблемаларига бағишланган Бутуниттифоқ иқтисодий кенгашида кўрилган масалалар бўйича район партия комитети бюроси йиғилиши бўлиб ўтди. Бу йиғилишда ўтган йилги ишларга якун чиқарилиб, келгусидаги режалар, ҳал этилиши зарур бўлган муаммолар ҳақида фикр алмашдик. Сўнгра шу асосда РАПО Совети аъзолари билан ҳамкорликда келгуси ишларимизнинг энг муҳим йўналишларини кўриб чиқдик.

Айни кунларда хўжаликларда олиб борилаётган ишлар аниқ мақсадга бўйсундирилгандир.

Деҳқонларимиз, мўл ҳосил етиштириш ва чорва маҳсулотлари маҳсулдорлигини ҳар қачонгидан ошириш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бунда РАПОга кирувчи хўжаликлар ва шерик ташкилотлар меҳнаткашлари бирдек ҳисса қўшаётирлар.

Суҳбатни А. ҲАЙДАРОВ ёзиб олган.

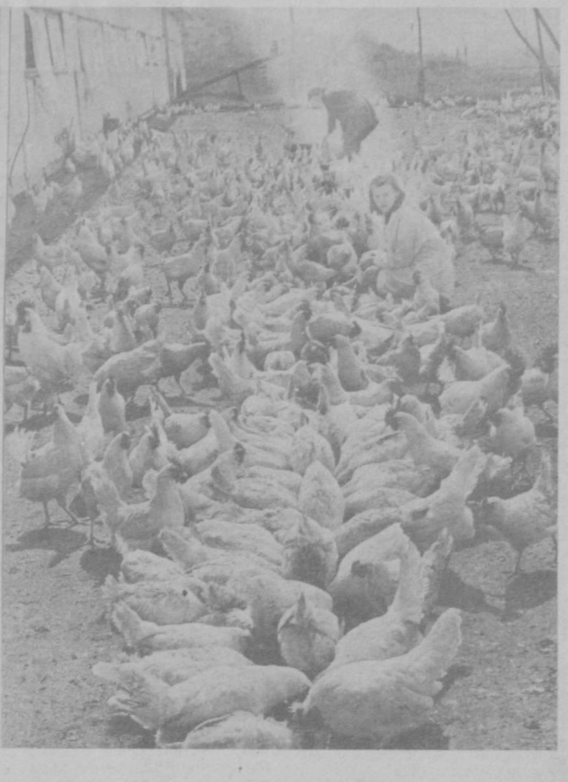

● ҒАЛАБА районидаги «Огонёк» совхози сут-товар фермасида 900 бош қорамол мавжуд. Улардан 270 боши соғин сигирлардир. Шунингдек, бу ерда паррандахона мавжуд бўлиб, ҳозирда 3,5 минг бош она товуқ ва 25 минг бош жўжа боқилаяпти. Хўжалик чорвадорлари бу йил 1 минг тонна сут етиштириш ва давлатга 450 минг дона тухум топшириш мажбуриятини олишган. Суратларда: (юқорида чапдан) йил охиригача ҳар бир сигирдан 4 минг килограммдан сут соғиб олиш учун курашаётган чорвадорлардан К. Шулякова, А. Репина, В. Комарова, М. Хижинская, П. Магдалиналар; (пастда чапдан) паррандабоқар Н. Шурингина ва бош зоотехник Қ. Дўсмагомбетов паррандаларни кўздан кечиришяпти. Ўнгдаги суратда эса паррандаларни озиқлантириш пайти.

В. Портнов фотолари.

ЮБИЛЕЙ ОБЪЕКТЛАРИДА

АНҲОР УСТИДА ЯНГИ КЎПРИК

ЎЗБЕКИСТОН ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейи кенг нишонланадиган йилда пойтахтимиздаги 7-«Мостострой» трестининг 13-кўприксозлик отряди ва «Гордорстройремонт» тресги коллективлари ҳар қачонгидан самарали меҳнат қилишмоқда. Яқинда улар юбилей йили йўл қурилиши объектларидан бирини фойдаланишга топширдилар. Киров ва Октябрь районлари оралиғидаги Бўзсув канали устида қурилган бу кўприк транспорт қатнови учун анчагина қулайлик вужудга келтирди.

Айни кунларда йўлсозлар кўприк атрофида кўкаламзорлаштириш-ободонлаштириш ишларини олиб боришмоқда. С. СУЛТОНОВ.

ҚИЗ БАЗМИНИ ЎТКАЗИШ ШАРТМИ?

Бошқа маҳаллаларда билмадиму, бизнинг Бешқайрағоч массивида қиз базмларини ўтказиш авж олиб кетмоқда, номига «қизлар мажлиси» бўлгани билан аслида расмана катта бир тўйнинг ўзгинаси. Бундай ўтиришлар айрим оғзи полвон оилаларга хосдир. Лекин бундай ортиқча дабдаба кўпчилик оилалар учун ҳам қилиниши шарт бўлган одатга айланиб боряпти. Бундай базмларда ҳаддан ортиқ шовқин-сурон, қулоқни қоматга келтирувчи радиокарнайлар, айрим отарчиларнинг суюқ қўшиқлари ярим тунгача давом этмоқда.

Қиз базмлари илгари фақат қизлар билан, яъни келин бўлмишнинг энг яқин дугоналари иштирокида ихчамгина ўтказилар эди. Ҳозир-чи? Энди бундай кечаларга отаси ёки онаси ишлайдиган коллектив ҳам, маҳалладаги йигитлар ҳам ташриф буюришади. Бунинг устига куёв томондан 10—15, гоҳо 20—30 нафар «куёвнавкар» келади. Шундай қилиб, ҳовли бир неча юз меҳмон билан лиқ тўлади. Хўш, бундай ўтиришларнинг тўйдан нима фарқи бор?

Табиийки, ичкилик кўп тортилаётган бундай базмларнинг оқибати баъзан кўнгилсиз воқеалар билан якунланади. Мана, баъзи мисоллар. Яқинда Бешқайрағоч маҳалласидаги Қурувчи кўчасида бўлиб ўтган ана шундай дабдабали қиз базми фожиа билан тугади. Юқорида айтганимиз каби, ҳеч кимнинг таклифисиз базмга кириб келган 10—15 йигит стол устига қалаштириб ташланган спиртли ичимликлардан «отиб» олгач, бир-бирлари билан жиқиллашиб қолишди. Охири тарафма-тараф бўлиб муштлашиш бошланди. Муштлашиш пичоқвозликка айланди. Оқибат — бир йигит пичоқ еб, тўйхона ўртасида ҳаётдан кўз юмди. Икки йигит оғир жароҳатланиб, касалхонага жўнатилди...

Бу дабдабаларнинг айбдори турмушга чиқаётган қизлардан кўра кўпроқ ота-оналардир. Борди-ю қизлари ана шундай катта базмни талаб қилганида ҳам ота-она унга ётиғи билан тушунтирса, беҳуда сарфланажак пулга янги оиланинг рўзғори учун зарур бўлган буюмларни харид қилишса яхши эмасми?

МУНОЗАРАГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

Бизнинг маҳалламизда бир ўқитувчи оила яшайди. Оила аъзоларининг ахлоқ—одобига ҳамманинг ҳаваси келади. Уларнинг уч қизи бор. Тўнғичини ўтган йили узатишди. Яқинда иккинчи қизга кетма-кет совчилар кела бошлади. Қизнинг отаси уларга бир жавобни такрорлайди: «Мен бу йил узата олмайман.» Охири маҳалла оқсоқоли сифатида бу ишга аралашишга тўғри келди. Домла, нега унақа жавоб қиляпсиз, деб сўрасам, у одам яна ўша жавобни қайтарди: «Мен фақат маош билан яшаётган одам бўлсам, йиллаб йиққанимни ўтган йили тўйга сарфладим, ҳозир қиз базмининг ўзига фалон сўм кетяпти, менинг бошим қотиб қолди. Атрофдаги бўлаётган қиз базмларини кўринг. Мен ҳам ўшандай қилмасам қизим ўксимайдими».

Орадан 3—4 кун ўтгач, бошқа воқеанинг гувоҳи бўлдим. Маҳалламиздаги бир қизни унаштириш маросимида қатнашдим. Маҳалла оқсоқоллари, қариялар тўй кунини белгилашди ва тўйни бир кунда ўтказишга келишилди. Шу пайт ... хонага қизнинг онаси зарда билан кириб келди. Чамаси у эшик ортида суҳбатни эшитиб турган экан. «Менинг биттаю-битта қизим бор, уни орзу-ҳавас билан узатаман. Тўй икки кун бўлади! Бир кун ош бераман, эртасига никоҳ, ЗАГСга 10 та машина келсин. Куёв ресторанда зиёфат қилиб беради. Қиз базмига куёвлар ҳам келишади. Агар шундай бўлмаса керак эмас, менинг кўчада қолган қизим йўқ, дея эшикни қарс этиб ёпиб чиқиб кетди.

Минг афсуски, она қизининг борган жойида тиниб-тинчиб кетишини, бахтли бўлишини ўйлаш ўрнига қаёқдаги бемаъни гапларни, ҳеч кераксиз орзу-ҳавасларни рўкач қилди. Оқибати нима бўлди? Бир йил ўтмай эрка қиз онасининг бағрига қайтиб келди. Шу массивдаги Назарбек кўчасида ҳам тонготаргача қиз базми бўлган эди. Музика шовқинидан ухлолмаган қўни-қўшнилар ярим кечада базмхонага чиқиб «энди бас қилсангиз бўларди, касал одамлар бор» дейишса, ота ўшқириб берди: «Ҳаётда бир марта бўладиган тўй, қизим яйрасин!». Қизиқ, бир кунгина қиз базмида «яйраган» бу қиз ҳам кўп ўтмай ота-онанинг уйига қайтиб келди. Ана, эркалатишнинг оқибати.

Бу — тасодифий бир нарса эмасга ўхшайди. Ўзимизда «Онасини кўриб, қизини ол» деган ҳикмат бор. Мазмуни шуки, қуш уясида кўрганини қилади — ота-она қандай тарбия берган бўлса, фарзанд ҳам аксарият ҳолларда ота-онага ўхшайди.

Хуллас, бели оғримай нон ейдиган баъзи қўлини қаёққа узатса етувчи хонадонлар бошлаб бераётган қиз базмлари оммалашиб кетмоқда. Айрим юқоридагига ўхшаш ота-оналар эса эрка қизларининг кўнглига қараб ўзбошимчалик билан иш тутмоқдалар. Ҳеч кераксиз йиғинлар ташкил қилиб, уни зарурий маросим сифатида оммалаштиришга сабабчи бўляптилар. Шу муносабат билан 3 та таклифни ўртага ташламоқчимиз. Биринчиси, умуман қиз базмини ўтказиш шартми, ундан воз кечсак бўлмасмикан? Иккинчиси, қиз базмларига ташриф буюраётган санъаткорларга каттагина пул тўланади. Кўпчилик эса маош билан яшайди. Ана шу маошдан давлатга даромад солиғи ҳам тўлайди. Нега энди икки-уч соат ичида катта даромад орттираётган бундай «санъаткор»дан солиқ олинмайди. Уларнинг кўпчилиги биронта санъат даргоҳига дахлдор-ку! Бундай саёқ санъаткорлар молия инспекцияси томонидан қатъий назорат остига олинса бўлмайдими?

Учинчиси шуки, ана шу масалалар юзасидан очиқ фикр-мулоҳаза юритиш, кўпчилик бўлиб бир мақбул қарорга келиш зарур. Маҳаллий Советлар ва жамоат ташкилотлари ёрдамида шаҳар ва районлар бўйича шу масала бўйича бир кенгаш ўтказилса мақсадга мувофиқ бўларди. Ана шу хусусда кўпчилик нима деркин?

ЛАТИФ ҲАМИДОВ,
Акмал Икромов номли маҳалла комитетининг раиси, пенсионер.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ЯНГИ ИХЧАМ ЭЛЕКТРОН ҲИСОБЛАШ МАШИНАСИ

БУДАПЕШТ. Венгрия мутахассислари лойиҳалаштирган ихчам электрон ҳисоблаш машинасига «Примо» деб ном берилди. Янгилик ташқи кўринишдан ихчам ёзув машинкасини эслатади. Янги машина энг мураккаб операцияларни бир зумда бажариб, инженер ва лойиҳаловчи меҳнатини анча енгиллаштиради.

Операцияларни намойиш қилиш учун электрон ҳисоблаш-машинаси телевизорга, зарур маълумотларни сақлаш учун эса магнитофонга уланиши мумкин. Янги ихчам компьютернинг нархи Венгрия ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган бошқа мамлакатлар корхоналарида ишлаб чиқарилаётган деталлар ва узеллардан фойдаланиш туфайли Ғарбдаги шундай намуналардан 4—5 баравар арзонга тушади.

МУҲИМ СИЁСИЙ-ИҚТИСОДИЙ КАМПАНИЯ

ХОШИМИН. Мамлакатнинг асосий шоли кони бўлган жанубий текислик вилоятларида қишлоқда социалистик қайта ўзгаришнинг биринчи босқичи ниҳоясига етди.

Мамлакатнинг жанубий қутби деб аталадиган Миньҳай вилоятида 50 минг гектарга яқин экинзор 25 мингта камбағал оилага бўлиб берилди. Ерлар қайта тақсимланганлиги деҳқонларнинг меҳнати эксплуатация қилинишига, ёлланган меҳнатга чек қўйди. Партия ташкилотлари ва қишлоқ халқ кенгашлари амалга оширган кенг пропаганда ва тарбиявий ишлар бу муҳим сиёсий-иқтисодий кампания муваффақиятини таъминлади.

ЮТУҚЛАР КЎРИГИ

УЛАН-БАТОР. Бу ерда тугаган «Студентлар баҳори-84» республика фестивали Монголия йигит ва қизларининг тинчликка бўлган қатъий иродасини, уларнинг ядро ҳалокатининг олдини олиш учун барча ишларни қилишга интилаётганликларини намойиш этди.

Йигит ва қизлар бўлиб ўтган митинг ва оммавий намойишлар давомида Америка империализмининг милитаристик сиёсатини кескин танқид қилдилар, барча тинчликсевар кучларнинг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг ташқи сиёсат соҳасида конструктив ташаббусларини рўёбга чиқариш учун курашини янада активлаштириш ғоят зарурлигини таъкидладилар.

(ТАСС).

ВИЛЛИ БРАНДТ ГСДП РАИСИ

БОНН. Германия социал демократик партиясининг Ғарбий Германиядаги Эссен шаҳрида ўтаётган съездида партия раҳбарлари сайланди.

Вилли Брандт кўпчилик овоз билан яна ГСДПнинг раиси қилиб сайланди. Социал демократларнинг парламентдаги фракцияси раиси Ганс-Йохен Фогель ва Шимолий Рейн-Вестфалия ўлкаси бош министри Йоханнес Рау Вилли Брандтнинг ўринбосарлари бўлишди.

(ТАСС).

● **БЕЛЬГИЯДА меҳнаткашларнинг ҳукумат иқтисодий сиёсатига қарши норозилик намойишлари кенгайиб бормоқда. Бу программа иш ҳақининг қисқартирилиши, солиқларнинг оширилишини кўзда тутади. Суратда: Шарлеруа металлургия заводларининг ишчилари ҳукуматнинг иқтисодий программасига қарши уюштирилган намойишда.**

Бельга—ТАСС фотоси.

ПЕРУ КОММУНИСТЛАРИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДА

ЛИМА. Перу Коммунистик партияси сиёсий комиссиясининг аъзоси Андрес Паредес ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: Перу коммунистлари, мамлакатимизнинг барча софдил кишилари космик фазо ҳарбийлаштирилишининг олдини олиш учун КПСС билан Совет ҳукумати кўраётган тадбирларни қизғин қўллаб-қувватлайдилар. А. Паредес КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненконинг америкалик олимлар мурожаатига жавоби тўғрисида гапириб, унда Рейган маъмуриятининг Совет Иттифоқидан космос орқали ҳарбий устунликка эришиш нияти хомхаёлдир, деб совет раҳбари огоҳлантирганлигини «ғоят адолатли» огоҳлантириш деб атади. Советлар мамлакатининг қудрати, деди А. Паредес, «бошимиз узра осмонни урушнинг қора булутлари қопламаслиги» учун мустаҳкам гаровдир.

«АГРЕССИЯ ТЎХТАТИЛСИН!»

ВАШИНГТОН. Оқ уй қаршисидаги Лафайетт-скверда Рейган ҳукуматининг регионда ўтказаётган милитаристик сиёсатига қарши оммавий митинг бўлиб ўтди. Митинг «АҚШнинг Марказий Америка ва Кариб денгизи ҳавзаси халқларига қарши агрессияси тўхтатилсин!» деган шиор остида ўтказилди. Намойиш 30 га яқин жамоат ташкилотини бирлаштирган «Марказий Америка ва Кариб ҳавзасида Америка интервенциясига қарши кураш ҳаракати Вашингтон коалицияси»нинг ташаббуси билан уюштирилди. Митинг қатнашчилари кўтариб олган плакатларда «Сальвадорда кўплаб одамларни ўлдириш учун эмас, балки янги-янги иш жойлари ташкил этиш учун маблағ ажратилсин», «Никарагуага қарши қўпорувчилик ҳуружлари тўхтатилсин!» — деган сўзлар ёзиб қўйилган эди.

«Рейган ҳукумати Марказий Америкада иғвогарлик сиёсатини ўтказмоқда, бу сиёсат Қўшма Штатларни Вьетнамдаги сингари янги разил урушга жалб этиш хавфини туғдиради»,— деди ТАСС мухбирига коалиция вакили Сэнди Смит.— Американикларнинг ғоят катта кўпчилиги АҚШнинг регион ишларига аралашуви кучаяётганлигига қарши чиқмоқда».

ТАРТИБСИЗЛИКЛАР ЧИҚАРИЛДИ

ДЕҲЛИ. Америка махсус хизмат маҳкамалари билан алоқа боғлаган ашаддий реакцион қўпорувчи унсурлар Ҳиндистоннинг Махараштра штатида диний-жамоа низолари замирида тартибсизликлар чиқардилар. Бомбей ва Бхиванди шаҳарларида ҳиндлар билан мусулмонлар ўртасида бўлган тўқнашувлар натижасида ўтган кунлар давомида 60 дан ортиқ киши ўлди, кўплаб киши ярадор бўлди. Мазкур районларга қўшинлар юборилиб, у ерда комендантлик соати жорий этилди.

Маҳаллий матбуотнинг ёзишича, кейинги вақтда Ҳиндистоннинг чет элладаги душманлари мамлакатни заифлаштириш, вазиятни издан чиқариш, республиканинг халқаро майдондаги позицияларига путур етказиш учун шарт-шароит вужудга келтиришда ички реакция кучларига тобора кўпроқ умид боғламоқдалар.

(ТАСС).

ПЕДАГОГ ҚАДРИ

МУРАББИЙГА ТАЪЗИМ

НЕЧА ўнлаб шогирдларнинг устози, меҳрибон мураббий, захматкаш педагог Раҳмон Азизов 60 ёшга тўлди. Тошкент районидаги Энгельс номли 27-ўрта мактаб коллективи, юбилярнинг қариндош-уруғлари, «Гулистон» қишлоғи жамоатчилигининг вакиллари куни кеча бу тантанани нишонлашди.

Жонкуяр ўқитувчининг ҳаёт йўли ҳақида доклад қилган унинг ҳамкасби Мирзом Афзалов, профессор Асқар Зуннунов, Тошкент область халқ маорифи бўлими бош инспектори Солиҳ Собитов, мактаб директори Убайдулла Маҳкамов, мактаб педагоги Қобил Мирвалиев, шу мактабнинг собиқ талабаси — Калинин районидаги «Москва» колхози раиси Наби Саидовлар Р. Азизовнинг фидокор, ҳалол ва сидқидил ўқитувчи, юксак инсоний фазилатларга эга бўлган зиёкор эканлиги ҳақида гапириб, уни чин дилдан қутладилар.

Кеча сўнгида мактаб бадиий ҳаваскорлари ижросида концерт қўйиб берилди.

С. ҲАСАНОВ.

ТИНЧЛИК, СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ ВА ХАЛҚЛАР ОЗОДЛИГИ УЧУН!

МАСЪУЛИЯТЛИ ИМТИҲОН

ҲОЗИРГИ давр кинематография ходимлари зиммасига улкан масъулият юкламоқда. Бутун ер юзида тинчликни сақлаб қолиш, халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш, инсоният яратган бебаҳо моддий ва маънавий бойликларни асраш ҳамда ундан барча кишиларнинг баҳраманд бўлишини таъминлаш ва бошқа умуминсоний аҳамиятга эга проблемалар киносанъаткорлар олдига катта вазифалар қўймоқда. Республикамиз пойтахтида анъанавий равишда ўтказилаётган Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг халқаро кинофестивали бу борада муҳим роль ўйнамоқда.

Уч қитъа кино санъати ижодкорларининг VIII халқаро Тошкент кинофестивали программасида ҳужжатли ва қисқа метражли фильмлар муносиб ўрин тутади. Мазкур анжуманда иштирок этаётган мамлакатлар ва халқаро ташкилотларнинг сони ошиб боргани сари унда намойиш этилаётган бадиий ва ҳужжатли фильмларнинг ҳам миқдори кўпаймоқда. VIII фестивалга келган экран асарларининг кўриги шуни кўрсатадики, халқаро Тошкент анжуманларининг фильмлари ҳам бадиий, ҳам ғоявий мазмуни жиҳатидан тобора юксалиб бораётганлиги яққол кўриниб турибди. Бу фикрнинг далили сифатида эндигина ривожланиш йўлига кирган Осиё давлатлари, ўз озодлиги ва миллий озодлиги учун кураш олиб бораётган мамлакатлар, Чили ва Сальвадор ватанпарвар кучлари, Фаластин озодлик ташкилотининг кино усталари томонидан яратилган фильмларни кўриш мумкин.

Фаластин озодлик ташкилотининг ҳужжатли фильми «Президент Рейганга мактуб» деб номланган. Унда хроникаль-ҳужжатли кинокадрлар ёрдамида Рейган маъмуриятининг Яқин Шарқ, хусусан Ливанда олиб бораётган иккиюзламачилик сиёсати фош қилинади. Картина билан танишар эканмиз, минг-минглаб бегуноҳ фаластинлик аёл ва болаларнинг Америка ва Исроил самолётлари ёғдираётган замонавий бомбалар портлашидан ҳалок бўлаётганлигини кўрамиз. Бу кадрлар ҳар бир томошабин қалбини ҳаяжонга солади, албатта.

Дунёнинг энг қайноқ нуқталаридан бири Сальвадор ватанпарварларининг революцион курашидир. Анжуманда Сальвадор кино институти ходимлари ва ватанпарвар кучлари томонидан суратга олинган «Озодлик сўқмоқлари» фильми ҳам кўрсатилади. Бу картина орқали томошабинлар Сальвадор халқининг ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун матонат билан курашаётганлиги, Америка империалистлари қўғирчоқ ҳукуматга энг замонавий қурол-яроғлар етказиб бераётганлиги ҳикоя қилинади. Шунингдек, эндигина ижтимоий тараққиёт ва мустақиллик йўлига кирган мамлакатлар, халқаро ташкилотлар томонидан Тошкент фестивалига тақдим қилинган бошқа кўпгина фильмлар ҳам ўзининг актуаллиги, ҳаётий проблемаларни кўтарганлиги ва бадиий ечими билан кишида унутилмас таассурот қолдиради.

Халқаро Тошкент кинофорумини студиямиз ижодий коллективи пухта тараддуд кўрган ҳолда қарши олмоқда. Фестиваль программасига мувофиқ «Искра» кинотеатрида Ўзбекистон кунлари ўтказилади. Унда республикамиз санъаткорлари томонидан яратилган турли мавзудаги бадиий ва ҳужжатли фильмлар намойиш қилинади. Бундан ташқари, кино санъати усталари фестивалда 4 та ҳужжатли фильм кўрсатадилар. Бу картиналардан биринчиси «Ўзбекистон бўйлаб саёҳат» (сценарий муаллифи Х. Жўраев, режиссёр Ҳ. Иброҳимов). деб номланиб, унда республикамизнинг ижтимоий-маданий ҳаёти, халқ хўжалигининг барча соҳаларида қўлга киритилаётган ютуқлар ҳикоя қилинади. «Ал-Хоразмий» картинаси (авторлари В. Беляков, А. Аҳмедов, Т. Каипов) эса Шарқнинг улуғ алломаси таваллудининг 1200 йиллигига бағишланган. Бу ҳужжатли фильмда Ал-Хоразмийнинг ижодий таълимоти ва унинг ҳозирги давр учун аҳамияти хусусида сўз юритилади.

Уруш ва тинчлик проблемаси замонамизнинг энг долзарб масаласи бўлиб турган бир пайтда совет халқининг Улуғ Ватан урушида бошидан кечирган қийинчиликлари ва унинг буюк жасоратини кўрсатиш ниҳоятда шарафли вазифадир. Таниқли режиссёр ва оператор Д. Салимов томонидан яратилган «Уйга қайтишнинг олис йўли» картинасида Сталинградда фашист-босқинчиларга қарши мардонавор кураш тимсолига айланган машҳур «Павлов уйи»нинг ҳимоячиси, Наманган областининг Наймонча қишлоғида яшовчи уруш ветерани Камол Турғунов ҳақида ҳикоя қилинади.

Фестивалга тақдим этилган фильмлардан тўртинчиси — «Республикага ким ўқ отаяпти» деб аталади. СССР халқ артисти М. Қаюмов раҳбарлигида суратга олинган бу картина янги ҳаёт қураётган афғон халқини тараннум этади. У Савр инқилобининг 5 йиллиги муносабати билан яратилган. Томошабинлар бу экран асари Афғонистонда амалга оширилаётган улкан вазифаларни ифода этиш билан бир қаторда империалистик кучлар афғон халқига қарши яширин уруш олиб бораётганлигини фош этади.

Мазкур ҳужжатли фильмлардан ташқари, студиямиз санъаткорлари СССР халқ артисти М. Қаюмов раҳбарлигида анъанага кўра Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг VIII халқаро киноанжуманига бағишланган «Тошкент: кинофеситваль—84» картинасини ҳам суратга олишни режалаштирганлар.

Тошкент кинофоруми ўзбек кинопублицистлари учун масъулиятли имтиҳон бўлиши билан бирга улкан ижодий мактаб ҳамдир. Чунки фестиваль экранида намойиш қилинадиган бадиий ва ҳужжатли фильмлар жаҳон кинематографиясида юз бераётган ижобий йўналишлар, янги режиссёрлик топилмалари, кино санъатининг реалистик имкониятларини ҳам тўла намоён этади.

Ўйлайманки, мазкур кинофестиваль ҳам аввалгиларидай мароқли учрашувларга бой бўлади.

Т. НОДИРОВ,
Ўзбекистон ССР илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студияси директори, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, СССР Давлат мукофоти лауреати.

МЕҲМОНЛАР ФЕСТИВАЛЬ ҲАҚИДА

Умар ХАЛИФИЙ,
кинорежиссёр (Тунис).

● ТОШКЕНТДА ўтказиладиган кино санъати фестивали Ғарбдаги дабдабали кино йиғинларидан мутлақо фарқ қилади. Биз, ривожланаётган мамлакатларнинг кино ходимлари Канн ёки Ғарбий Берлин кинофестивалида эсга олинмаймиз, у жойларда бизга ўрин йўқ, биз билан ҳеч ким қизиқмайди ҳам. Совет Ўзбекистонининг пойтахтида биз ўзимизни худди ўз уйимиздагидек ҳис этамиз. Бу ерда ҳамма тенг, ҳаммага баб-баравар имтиёзлар берилади, мулоқот ва алоқалар енгил ва осон йўлга қўйилади.

Мринал СЕН,
кинорежиссёр (Ҳиндистон).

● МАЗКУР анжуманнинг хосияти бетакрор, уни ҳар қанча улуғласак арзийди. Худди шу форум сабаб бўлиб дўстларимиз ва яқинларимиз ўнта бўлса юзтага, юзта бўлса мингтага кўпайди. Худди шу форум сабаб бўлиб, кинонинг тинчлик, ижтимоий тараққиёт ва халқлар озодлиги учун курашдаги ролини янада чуқурроқ англадик.

Паскуаль ГЕРРЕРО,
кинорежиссёр (Колумбия).

● КИНЕМАТОГРАФИЯ — юксак инсонпарварлик ғоялари учун курашда ўткир қурол эканлигига қатъий ишонаман. Тошкент кинофестивалида мен кўрган энг яхши фильмлар бунга гувоҳлик беради. Улардан бири—талантли ўзбек режиссёри Дамир Салимовнинг «Ленинградликлар — жигарбандларим менинг» бадиий лентасидир. Картина уруш келтирган оғир бахтсизликни ёдга солиб, у ўз санъатимиз билан халқлар ўртасида тинчлик ва дўстликни мустаҳкамлашимиз ҳар биримизнинг бурчимиз эканлигини кўрсатади.

ҚУТЛОВ ВА ИСТАКЛАР

МАРҲАБО, ДЎСТЛАР

● ЯНА Тошкентда кино оламининг машҳур арбоблари дийдор кўришмоқда. Халқаро кинофестиваль байроғи яна жонажон шаҳримизда ҳилпирайди.

Бу фестивалнинг моҳияти, халқлар ўртасида дўстлик, қардошлик ва ижодий ҳамкорликни мустаҳкамлашдаги роли ҳақида кўп юрак сўзлари айтилган. Лекин бу юрак сўзларини ҳар фестивалда яна такрор-такрор айтгимиз келади.

Тошкент кинофестивали иштирокчиларининг сафи ортиб, илгари қатнашмаган мамлакатларнинг кино арбоблари ҳам бу сафар меҳмонимиз бўлмоқдалар, улар ўз фильмларини кўрик муҳокамасига тақдим этмоқдалар. Фестиваль кунлари Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларидан келган кино санъати намояндалари билан ажойиб учрашувлар, суҳбатлар ўтказамиз, ўзаро фикр алмашамиз. Серқуёш диёримиз баҳор либосида, меҳмонларни тантанавор кутиб олмоқда.

Зикир МУҲАММАДЖОНОВ,
СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати.

МАҲОРАТ КЎРИГИ

Бир санъаткор сифатида ҳамкасб дўстларимнинг кейинги йилларда яратган экран асарлари билан танишар эканман, уч қитъа мамлакатларининг кино санъати ижодкорлари ўз халқи олдида турган сиёсий, иқтисодий ва маънавий масалаларни бадиий ифодалаб беришга, бу проблемаларни ҳал қилишнинг энг тўғри йўлларини ахтараётганликларини кўрдим. Албатта, турли мавзу ва ҳар хил савияда суратга олинган картиналарга бир позициядан туриб баҳо бериш ноўрин. Аммо эътиборга лойиқ жиҳати шундаки, Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг энг илғор санъаткорлари халқаро Тошкент кинофорумидан ижодий сабоқ олиб, бу анжуманда намойиш этилаётган ғоявий-бадиий жиҳатдан баркамол картиналарнинг муваффақиятларидан таъсирланмоқдалар.

Уч қитъа мамлакатларининг VIII халқаро анжумани ҳам аввалги кинофорумлар каби ўзининг «Тинчлик, ижтимоий тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» деган муқаддас шиорига содиқ қолиб, тараққийпарвар санъаткорлар учун ижодий мактаб, уларнинг келгуси изланишларига куч-ғайрат ва илҳом бахш этувчи истеъдод ҳамда маҳорат кўригига айланишига ишонаман.

Равиль БОТИРОВ,
кинорежиссёр, республика Кинематографчилар союзи правлениеси секретари, Ўзбекистон ССР халқ артисти.

ТОЖИКИСТОН КЎРСАТАДИ

Халқаро Тошкент кинофестивалларида барча қардош республикалар қатори Тожикистон ССР кинематографчилари ҳам актив қатнашиб келишади. Навбатдаги кино анжуманига улар **«Гаровдаги одам»** бадиий фильмини юборишган. Мазкур картина сценарийси Валентин Максименков ва Леонид Маҳкамовлар ҳамкорлигида ёзилган. Фильм режиссёри Юнус Юсуповни томошабинлар «Жиноятчи ва адвокатлар», «Алоқа боғлаш» сингари картиналар ижодкори сифатида яхши билишади. Режиссёрнинг янги фильми тарихий революцион темага бағишланган. Воқеа йигирманчи йиллар охирида, тожик халқи феодализм зулмидан озод бўлаётган бир даврда кечади. Босмачиларнинг сўнгги тўдалари тарих ғилдирагини тўхтатиб бўлмаслигини англаб, қишлоқ активистларини, ўқитувчи ва совет шифокорларини шафқатсизларча ўлдиришар, бу борада ҳар қандай қулай вазиятдан фойдаланишарди.

Картинада турли касалликлардан ўлаётган минглаб кишилар учун дори-дармон олиб кетишаётган совет чекистларининг олижаноблиги, босмачиларга қарши мардонавор кураши ўзига хос жозибали бўёқларда тасвирланади. Фильмни оператор Рустам Муҳаммаджонов суратга олган. Рассом Владимир Мякота. Композитор Геннадий Александров. Ролларни Баҳром Акромов, Исамат Эргашев, Зуҳра Заробекова, Константин Бутаев, Рустам Саъдуллаев сингари актёрлар ижро этишган.

Фестивалда тожик ҳужжатли кино усталаридан режиссёр Е. Кимёгарова **«Бизнинг Малика»** фильмини кўрсатади. Кинолентада СССР халқ артисти, балет санъати устаси Малика Собирова ҳақида, унинг қисқа ҳаёт йўли ва совет маданиятига қўшган улкан ҳиссаси тўғрисида ҳикоя қилинади. Фильм сценарийси В. Максименков қаламига мансуб. Режиссёр М. Юсупованинг **«Ғалла»** ҳужжатли фильми ҳам эътиборга лойиқ. Унда Тожикистоннинг тоғли районларида ҳалигача сақланиб келаётган халқ урф-одатлари билан таништирилади.

Ш. ҲИДОЯТОВ.

ҚУТЛОВ ВА ИСТАКЛАР

ҲАМКОРЛИГИМИЗ РИВОЖЛАНАВЕРСИН

● ОСИЁ, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари кинофестивали биз, киносанъаткорлар ҳаётида улкан воқеа, десам муболаға бўлмайди. Бунда ҳар бир мамлакат кинематографияси бир-бирини бойитиши билан бирга, ҳар бир ижодкор учун бебаҳо мактаб ролини ўтайди.

Мен илк бор кинода 14 ёшимда роль ижро этганман. Ҳали-ҳали эсимда: кинорежиссёр Али Ҳамроев «Қўрқув билмай» картинасида суратга тушишга таклиф этган эди. Бу фильмда менга биринчилар қатори паранжисини ташлаган Гулсара образи топширилди. Таниқли санъаткорлар қуршовида нечоғлиқ ҳаяжонланганимни тасаввур этинг-а! Айниқса, суратга олиш аппаратлари ишга тушгач, ўзимни бутунлай йўқотиб қўйгандим. Ўшанда кино ҳаётим мазмуни бўлиб қолишини, тақдирим у билан чамбарчас боғлиқ эканлигини билмас эдим. Фақат кейинчалик «Семурғ», «Еттинчи жин», «Зулматдан зиё», «Узоқ урушдаги қисқа учрашув», «Қўқон воқеаси» сингари картиналарда ранг-баранг роллар ижро этиб, ўзимни киносиз тасаввур этолмаслигимни англадим.

Эндиликда шуни фахр билан айтишим мумкинки, ҳатто мана шундай халқаро миқёсда «Тинчлик, ижтимоий тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» шиори остида ўтаётган кинофестивалларда менинг ҳам оз бўлса-да ҳиссам бор. Бу ўринда ўтган анжуманларда намойиш этилган «Абу Райҳон Беруний», «Оловли йўллар», «Ленинградликлар — жигарбандларим менинг» каби бадиий фильмларни мисол тариқасида келтириш мумкин.

Тошкент кинофестивалига истагим — киноарбоблар орасида ҳамкорлик янада ривожланаверсин.

Тамара ШОКИРОВА,
Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати, республикада хизмат кўрсатган артист.

КЕЛАЖАККА ЙЎЛ

Етмишинчи йилларга қадар Мексика студияларида фильм ишлаб чиқариш кўпинча хусусий компанияларнинг манфаатлари билан боғлиқ бўлгани учун ижтимоий салмоқли ленталар кам эди. Мамлакат экранларида Голливудга тақлид қилиб ишланган енгил-елпи фильмлар қўйиларди. Халқ ҳам шундай фильмларга ўрганиб қолганди.

Лотин Америкасининг бир қанча мамлакатларида кейинги йилларда юз берган миллий-озодлик ҳаракатлари кинематографияда ҳам ўз аксини топди. Мексикалик киночилар замонавий воқелик муаммоларини акс эттирувчи картиналар яратиш учун кураш бошладилар. Мамлакатда Серхио Ольховичч, Альберто Исаак, Хосе Эстрада, Гонсало Мартинес каби кўплаб илғор фикрли режиссёрлар етишиб чиқди.

Ўз фильмлари билан кўпгина халқаро фестивалларда иштирок этган бу санъаткорлар Мексика киноси имкониятларини кенг намойиш этдилар. Улар томонидан суратга олиниб, Тошкент фестивалларида кўрсатилган қатор фильмлар республикамиз пойтахти ва меҳмонларининг олқишларига сазовор бўлди. Айниқса, Серхио Ольховичнинг «Ёмғир ёғмоқда», Марсела Фернандес Виолантенинг «Канакеа», Артуро Рестейтнинг Бир умрли ҳибс» фильмлари муваффақият билан намойиш этилди.

Шуниси қувончлики, прогрессив йўналишдаги Мексика киноси тез орада ўз йўлини топиб олди. Улар дастлабки фильмлариданоқ халқ ҳаётини — деҳқонлар, ишчиларнинг озодлик учун олиб бораётган қаҳрамонона курашини, тинч меҳнатни ҳаққоний акс эттирдилар.

Ҳозирги кунда Мексика киноси ўз бошидан анча қийин даврни кечирмоқда. Америка фильмларини мамлакат экранларидан сиқиб чиқариш давом этмоқда. Бунинг учун биринчи навбатда меҳнаткашлар ҳаёти тасвирланган ҳаққоний картиналар яратиш масаласи етакчи ўринга қўйилмоқда.

Мексикалик кинематографчилар VIII халқаро Тошкент фестивалига ҳам катта тайёргарлик кўришди. Улар кейинги икки йилда яратилган энг сара 12 та фильм олиб келдилар. Бу картиналар орасида, айниқса, «Ўз ишининг устаси» бадиий фильми алоҳида ажралиб туради. Лента катта оламга сиғмай қолган кичик одамнинг тақдири ҳақида. У қишлоқдан шаҳарга иш излаб келади. Лекин ҳеч қаердан иш топа олмайди. Катта шаҳарда ўзига ўхшаган ишсизлар минглаб, ҳатто юз минглаб эканлигининг гувоҳи бўлади.

Диққатга сазовор фильмлардан яна бири «Накаут» деб номланган. Картина қаҳрамони жуда талантли боксчи. Аммо капитализм ҳукмронлик қилаётган жамиятда у ўз истеъдодини ҳам, кучини ҳам намойиш этолмайди. Уни доимо ютқазишга мажбур қиладилар, руҳан азоблайдилар. Шунинг учун у бутунлай спортдан кетишга, қайтиб рингга чиқмасликка қарор қилади. Бу бизнесменларга ёқмайди, чунки ўша боксчининг ўйинини кўриш учун томоша залларига минглаб мухлислар келарди. Энди эса у спортдан кетаяпти, бунга асло йўл қўйиб бўлмайди. Натижада, ўртада низо чиқади ва боксчини қаттиқ калтаклаб, оёқ-қўлини синдирадилар. У ҳаёт «ринги»да мағлуб бўлсада, руҳан ғолиб чиқади, ўз инсоний қадр-қимматини сақлаб қолади.

Мексикаликлар Тошкент экранида бу икки фильмдан ташқари инсонлар ўртасидаги соф муҳаббатни куйловчи «Севги сўқмоқлари», халқ кураши тасвирланган «Почанго» каби картиналарни ҳам кўрсатадилар.

Б. ЭГАМҚУЛОВ.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
«УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» МАХСУС ТРЕСТИ БАЗАСИДАГИ
11-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-85 ўқув йили учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: ёритиш бўйича электр монтажчи, ёритиш тармоқлари бўйича электр монтажчи, кучланиш тармоқлари ва электр қурилмалари бўйича электр монтажчи, электрослесарь, электр-газ пайвандловчи, коммутация иккиламчи тармоқлари бўйича электр монтажчи, лифтларни монтаж қилиш бўйича слесарь — монтажчи (Ватанимизда ва чет эллар қурилмалари), **контроль ўлчов асбоблари ва автоматика ремонти бўйича слесарь, киномеханик** (фильмларни текшириш ишини бажара олиш қобилиятини эгаллаш билан), **радиотелевизион аппаратураларига хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш бўйича радиомеханик.**

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1, 2, 3, ЙИЛ.

ЎҚИШ ВАҚТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

8 — 10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ 14,5 ЁШДАН КАТТА БЎЛГАН ЙИГИТ — ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга 8 синф ҳажмида маълумот билан қабул қилинганлар 3 йил ўқийдилар ва тўла ўрта маълумот ҳамда ихтисоси тўғрисида диплом оладилар. Ўқувчилар уч маҳал иссиқ овқат ва кийимбош билан таъминланадилар. 10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган ўқувчилар ойига 30 сўмдан 76 сўмгача миқдорда стипендия оладилар. Ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида электромонтажчилар, электр — газ пайвандловчилар группаларининг ўқувчилари иш ҳақининг 50 процентини оладилар ва уларга ётоқхона берилади, бошқа группаларнинг ўқувчилари иш ҳақининг 33 процентини оладилар.

Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган ва электр монтажчи мутахассисликлари бўйича ўқишга кирган йигитлар учун ўқиш муддати бир мунча қисқартирилган: 10 синф ҳажмида маълумотлилар учун 7,5 ой, 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун 10,5 ойгача.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАНИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Билим юрти битирувчилари техникумлар ва олий ўқув юртларига киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар корхоналарда мажбурий иш муддатини ўтамаган ҳолда ўрта ва олий ўқув юртларига ўқишни давом эттириш учун юбориладилар.

Билим юрти яхши спорт базасига эга, 14 спорт секцияси ишлаб турибди. Техника ижодкорлиги, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари мавжуд.

АРИЗАЛАР СОАТ 9.00 ДАН 16.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, характеристика, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, медицина справкаси: турар жойидан справка, ота — онасининг иш жойидан справка, 4 дона фотосурат (3Х4 см.).

Туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (паспорт), **ҳарбий рўйхатдан ўтганлиги тўғрисида гувоҳнома** (ҳарбий билет) **шахсан кўрсатилади.**

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Фрунзе районн, Ивановолик тўқувчилар кўчаси, 8-уй (2, 3, 33, 34, 40, 45, 58, 70, 79-автобусларнинг; 4, 7, 9, 11, 24, 28-трамвайлар; 2, 6, 13, 16-троллейбусларнинг «Тўқимачилик комбинати» бекати).

Ф. Хўжаев номли 1-пойабзал фабрикаси қошидаги
143-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: пойабзал қисмларини бичувчи, заготовка тикувчи, пойабзал тикувчи, тайёр маҳсулотни қабул қилувчи контролёрлар, слесарь-ремонтчи, электромонтёр, конструктор-модельер, модали пойабзал тикувчи.

Билим юртига қабул қилинган 8—10 синфни тамомлаган ўқувчиларга ҳамма ҳунарлар бўйича ўқиш муддати 6 ой ва улар 70 сўм стипендия билан таъминланадилар. Практикада ишлаган иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

Билим юртини битирганлар 1-пойабзал фабрикасида ишлайдилар.

Билим юрти қошида ўқувчиларнинг маданий ҳордиқ чиқариши учун пойабзалчилар маданият саройи ва ундаги туристик ва спорт, ҳаваскорлик тўгараклари мунтазам ишлаб турибди.

Билим юртида ишчи ёшлар мактаби бор.

Билим юртида бепул бичиш-тикиш курси бор. Битирганларга гувоҳнома берилади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртини яхши битирган ўқувчиларга техникум ва институтларга йўлланма берилади.

Ўқишга киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қилишлари лозим: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, турар-жойидан ва саломатлиги ҳақида справка, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **қабул қилинади.**

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Б. Хмельницкий кўчаси, 6-уй (3, 2, 6, 14-троллейбусларнинг «Пойабзал фабрикаси» бекати). Телефонлар: 53-99-91, 53-99-04.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40— Мактаб ўқувчиларининг Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР Қишлоқ хўжалиги министрининг ўринбосари Б. А. Рунов билан учрашуви. 10.20—«Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм. 3-фильм. 1-серияси. 11.35 — Саёҳатчилар клуби. 12.35 — Концерт. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Телефильм. 15.50 — Концерт. 16.30 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.00 — Стадион ҳамма учун. 17.30 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.15 — Инсон ва қонун. 18.45 — Мактаб ислоҳоти. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Спидвей бўйича халқаро мусобақалар. 19.45 — Теҳамкорлик бригадада туғилади. 20.15 — «Давлат чегараси». Телевизион бадиий фильм премьераси. 3- фильм. 2-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — Телефильм. 23.15 — Спорт ҳафталиги. 23.45 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15—9.35 — Телефильм. 12.10—12.40 — Тележурнал. 13.10—14.10 — Совет тасвирий санъати. 14.40 — Юхан Смуул. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 15.25 — Ўқувчиларга нон ҳақида. 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Қишлоқ янгиликлари. 20.00— 20.45 — Футбол. «Қайрат» — «Днепр». 21.00 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ҳайрли соатда». Бадиий фильм.

ЎзТВ-I. 10.00 — «Ахборот». 10.20 — Телефильм. 10.30 — Тенгдошларинг ижодидан. 11.10 — Ҳужжатли фильм. 11.30 — Ўқув программаси. 12.00 — Сўз кетидан сўз келар. 12.20—Ҳужжатли фильм. 12.30 — Ўқув программаси. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Қўғирчоқ фильм. 18.30 — Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиблари ҳузурида. 19.00 — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VIII халқаро Тошкент кинофестивалининг тантанали очилиши. 20.00 — «Ахборот». 20.15 — Фильм-концерт. 20.45 — «Ахборот». 21.05 — Ҳужжатли фильмлар. 21.30 — «Время». 22.05 — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VIII халқаро Тошкент кинофестивали қатнашчилари ва меҳмонлари учун Ўзбекистон санъат усталарининг концерти. Кўрсатув тугагач — Янгиликлар.

ЎзТВ-II. 9.00—16.10 — МТ-II. 18.30 — Мактаб ўқувчилари учун. 19.00 — Янги урф-одатлар ҳаётга. 19.30 — Ўқитувчи экрани. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Қишлоқ ҳаёти. 20.50 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — Бурчга садоқат. 21.30 — МТ-II.

Тошкент область прокуратураси коллективи Янгийўл район прокурори К. Й. Юсуповга отаси **Йўлдош ЮСУПОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Р—09262. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. В. 1706. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12